B 19.785

Rätsepad Sillamatsil.

Riikliku Vanemuise teatri
Arhiivikogu
№ 458.

Esmaspäeval kell 11 hommikul

T.

Paratek 1 punt
Saara — 1 punt naise ~~punaut~~ punast kinst
Vana Pindak

Nina kit. mustu kaasu

Riikliku Varemuse teatri
Arhiivkogu
№ 458.

pr Märtson

Eesti Kirjandusmuuseum
Nr. 43890829
Arhiivraamatukogu

B 19.785

Riikliku Vanemuise teatri
Arhiivkogu
№ 458.

Ernst Wiiralt

Rätsepad Sillamatsil.

Rahwatükk lauludega 3 waatuses
(6 pildis).

Rudolf Blauman.

Läti keelest M.Pukits.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Wanemuise näitelawa
Weebruaris 1924.a.

Tegelased:

Antoonia, Sillamatsi perenaine.
Tooni, tema tütar.
Aleksis
Karla, tema wend.
Liina.
Pindak.
Pindaku naine.
Eewa, nende tütar.
Punder.
Anu, tema naine.
Peebu-ema, wabadikunaine.
Tooma-tädi.
Tuutar, rätsep.
Ruudi, tema opipoiss.
Abram Wulfson.
Joske, tema poeg.
Saara Goldbaum.
Kulli ja Raudjala sulased ja tüdrukud.

Tegewus Sillamatsil.

I.WAATUS.

I.pilt: Rätsepad tulewad!

Talutuba Sillamatsil.

Aleks,Liina,Pindak oma naisega,Karla,Eewa, Punder,Peebu-ema,wäike Tooni. Pere on hommikueine lopetanud. Mõned istuwad weel lauas. Liina toimitseb noudega. Karla mässib jalgu kinni. Aleks mängib Tooniga. Kõik laulawad.

Homme wara sõidan ma
Metsa kütet raiuma,
Oi,oi,seda janti,
Metsa kütet raiuma.
Kirwes paugub pliks ja plaks,
Puu see murdub priks ja praks.
Oi,oi jne.
Metsawaht saab kallale,
Wõtab pandiks hobuse
Oi,oi jne.

Karla (pastlapanekuga walmis,lööb jalaga wastu maad). Soo! Nüüd wõib jälle lounani kõmpida...Aga see laul on päris tore asi kohe,kui mõtled.

Liina. Miks nii?

Karla. Sellepärast,et ta nii otsatu pikk on. Kuni sõnadeni jõuab:"Mees sai wiisteist siruli,naine kuusteist kummuli",seni on tublisti oma pool tundi ~~juba~~ möödas. Ehk laulaksime õieti selle wärni ka weel! See meeldib mulle kõige rohkem. (lõbusas tujus käega takti keerutades) mees sai wiisteist siruli,ralalalalalala!

Pindak. Waata sõgedat! Kui perenaine oleks teadnud,milline wõrukael see Karla on,ei

ta siis poleks lubanud poisile uut lôôtsapilli osta.

Peebu-ema. Mis asja eest ta siis selle Lôôtsapilli lubas osta?

Pindaku naine. Laulmise eest, Peebu-ema. Kui Karla hästi palju laulab, saab ta perenaiselt lôôtsapilli.

Peebu-ema. Meie rahwas räägib ka, et Sillamatsi perenaine olewat alati lôbus. Wana Sillamats ise olnud ka nalja armastaja. Mina teda küll ei tunnud.

Pindaku naine. Sina ei wôinudki tunda! Sa käid ju nii harwa meie kandis, Peebu-ema. Oled ju oma ~~ea~~ teises walla otsas elanud.

Peebu-ema. Nônda need päewad on läinud jah!

Aleks. ~~Sellepärast~~ see wôrukael laulab ~~alati~~ pikki laule, et seal juures saaks laiselda! Waata mul kawalust! Aga oota poiss, niipea kui mina peremehe ametisse, ~~saan~~, teen ma selle jorutamisele lôpu. ~~Laulad tööl, aga mitte laua juures.~~

Eewa. Ehee, Karla!

~~Tonder.~~ Noh, siis wôime ju weel nädal otsa endist wiisi metsas käia.

Eewa. Ei ~~saa~~ enam nädalat! Täna on esmaspäew. Teisipäew, kesknädal, neljapäew, reede, laupäew - wiis päewa kôigest! Pühapäewal on jaaniôhtu, siis pôletame jaanituld ja Jaanipäewa ôhtul on Aleks juba peremees. (Toonile naljatades). Uus isa, - eks ole, Tooni?

Tooni. On küll.

Pindak (naisele). Miks lased sa Eewat alati suurtele wahele rääkida!

Pind.naine. Oi jeh,nüüd ei tohi tütarlaps enam piiksatadagi!

Karla (Aleksil selja tagant ümber kaela wôttes). Noh wennas,ega lugu oneti nii hulluks ei lähe!

Aleks (Karla kätest kinni haarates ja naljatades neid kokku lüües). Küllap näed,küllap näed!

Karla. Siis jumalaga armuline kõhwi herra, jumalaga Antoonius,wana hirmuwalitseja!
(Antoonia tuleb keskelt).

Antoonia. Mis see Antoonius sulle kurja on teinud,et sa teda nii sapiselt jumalaga jätad?

Karla. Ah,Aleks lubab ta ära keelata,kui ta saab teiega abiellu astunud. Laul olewat liig pikk.

Ant. Pikkus ei eksita mind pôrmugi. Kuid millised sônad tal on! (Pool lauldes).
Matildel langeb silmilt loor,
Ja mäeleheitel süda noor.

Karla (samuti).
Kui enam polnud loori ees,
Siis säras nägu hiilguses.

Ant.(naerdes). Jah. Ja niisugust mõõga on terwelt kolmkümmend wiis salmi!

Karla. Neliküimmend neli!

Ant. Taga hullem! (Eewat nähes). Aga kuidas sina kodus saad olla,Eewa? Kui wiimaks

loomad wilja ei lähe.

Eewa. Loomad heitsid magama ja siis jooksin ~~ma~~ koju. ~~Wôib olla, on~~ mind siin tarwis. Maret lubas lôunani üksi karjas olla.

Pindaku naine. Etskae! Kas ei ole ~~ma~~ sulle alati ütelnud, et ärge magatage loomi! Tôepoolest, tarwis mõnel hommikul karjamaale tulla ja kere täis sugeda, kui muidu sôna ei kuulata.

Eewa. Wôi sugeda! Loomadel on juba kôht täis sôodud.

Pind.n. ~~(lahkelt)~~. Sul on nüüd ka kôht täis. Katsu et ruttu minema saad ja ära enam kônele.

Eewa. Ei mina küll enam lähe! (Tôukab mööda minnes Karlal kübara peast, mille see alles pähe pannud. Karla haarab pika järele, see peidab end Peebu-ema taha).

Peebu-ema. Ega teda nii kergelt kätte saa!

Pind. Tüdruk, kas jääd rahule!

Ant. Jah, laske peale ~~kellel siin tegemist ei ole~~. Naised hakkawad tuba koristama. (Lauldes).

Tööle nüüd kähku,
Waewa kôik nähku,
Igalt poolt kadugu mustuse ähm!
Wirgal ei wäsi
Jalg ega käsi
Kuni on puhastud wiimane rähm.

Koor. Uhise jôuga,
Tahte ja nouga
Warsti on häwitud wähemgi ähm.

Ant. Lôbusal meelel
Lauluga keelel

Edeneb kôikidel toiming ja töö.
Kahaneb tuju,
Tegu ei suju
Sel,kes ei laula ja tralli ei löö.

Koor. Seega siis rôkkel,
Lustil ja lôkkel
Kajagu lauludest päew kui ka öö!

Ant.(ühe ja teise peale näidates).
Sina läed kööki,
Walmistad sööki!
Saiale taina pead kloppima sa!
Nôusid sa nühi!
Pôrandaid pühi!
Sind ootab koorepütt,wôimasin ka.

Koor. Laulude kaja
Täitku su maja,
Kus meid weel kaua wôiks juhtida sa!

(Kôik lähewad. Naised koristawad laua ja wiiwad sööginoud ära. Kui Aleks juba ukseni joudnud,hüüab Antoonia teda tagasi).

Ant. Aleks!

Aleks (seisatab läwel).

Ant. Tule wähe ligemale. (Aleks astub paarsammu). Sa pole nähtawasti jälle sona kuulanud?

Aleks. Mis poolest nii?

Ant. Ma noogutasin sulle ometi peaga,et sa minu tuppa läheksid. Panin sulle sinna taldrikuga pannkooke. Nähtawasti ei ole sa sonud?

Aleks (wiiwitades). Ei.

Ant. Näed nüüd!

Aleks. Kui mitu korda ei ole ma sulle ütel-

nud,et mulle ei meeldi enne pulmi seal... sinu...et ma ei taha teisiti süüa ega elada kui muugi pere. Olen ma siiamaani nônda läbi saanud,siis wöin ka need seitse päewa weel kannatada.

Ant. Kuid milleks niisugune jonn? Kôik teawad ju ometi,kelleks sa siin saad. Kas sa nüüd peremehe jälgedesse astud laulatatud mehena wôi sulasena,on ju ükskôik.

Aleks. Ukskôik on ta küll. Kuid mulle meeldib ikkagi parem nii.

Ant. Sa oled jonnakas. Aga ehk sööd praegu weel mône pannkoogi? Toon sulle suurde kambri.

Aleks. Ei,ei. Mul on kôht täis. Ei taha enam.

Ant. Oled sa küll! Siis ei söö mina ka mitte! (Pindaku naine tuleb).

Pind.n. Tahtsin ütelda,et Tooma-tädi pole weel süüa saanud.

Ant. Ôigus jah. See läheb mul alati meelest ära. (Aleks keskelt wälja). Noh,piim ja leib on alles laual. Pudru olete kôik ära söönud. Oot,ma toon talle selle asemel midagi muud. (Läheb. Läwel). Too talle kausiga tangusuppi. (Paremale ära).

Pind.n. Kohe toon. (Pühib laualt leiwapuru. Tooma-tädi tuleb). Tule,tule,Tooma-tädi. Ma toon sulle kohe tangusuppi kah. (Wassakule ära).

Tooma-tädi. Hea küll,hea küll. (Istub,paneb käed kokku. Wäike waheaeg). Näe sunnikut, jälle puhas walge piim kausis! (Sööb).

Aga koore peale on nad maiad olnud. (Sõõb. Antoonia tuleb alustassiga).

Ant. Siin on paar pannkooki, Tooma-tädi. Pudru asemel. Selle on nad kõik kinni pistnud.

Tooma-tädi. Ole terwe, perenaine. Need on küll wäikse Tooni jaoks küpsetatud?

Ant. Nojah, muidugi.

Tooma-tädi. Aga-selle Aleksi eest oleks küll tarwis weidi rohkem hoolt kanda. Ei ole teine sugugi enam nii priske nagu enne.

Ant. Mina teen küll kõik, mis ma wõin.

Tooma-tädi (naljatades). Aga su käel ei ole õnnistust. Wist pean küll mina natukese appi tulema. Tarwis talle wett teha, küllap siis kosub.

Ant. (naeratades). Jah, ei oleks paha, kui sa talle oma sõnu loeksid.

Tooma-tädi. No neh! Pole tema esimene, kellele mu käsi abi saadaks. Näe, seesamane noor Tammist lamas pool aastat woodis. Sõitis ja wedas kõik tohtrid läbi. Mis ei mõjunud, see ei mõjunud. Aga wiidi mind: kahe nädala pärast oli poiss jälle tööl. Nõnda oli lugu.

Ant. Jah, sest asjast olen mina ka kuulnud.

Tooma-tädi. Mina oskan weel neid wanu mõjuwaid sõnu... need aitawad kindlasti. Ja siis wesi! Tea, kuidas oleks Aleksiga?

Ant. (naeratades). Mis mina tean ütelda, see on tema enese asi... Mis teeb Anu?

Tooma-tädi. Käib juba ringi, et kannad wälgu-

wad. Anu on tragi naine. Ja lapski on tugew ning erk. Mõtle,nii tublid wanemad! (Pindaku naine tuleb kausikesega).

Ant. Oot,ma lähen õieti teda waatama. (Paremale ära).

Pind.n. Säh,Tooma-tädi,rüüna nüüd. (Istub. Jäike waheaeg). Jah,sel nädalal tuleb Sillamatsil küll kirju elu. Omblemine kahel masinal,küpsetamine,keetmine,õlletegemine - ja selle lisaks weel Anu lugu! Mine wõi hulluks! Oleks ometi pulmad wõinud hiljemaks jätta!

Tooma-tädi. Ui-jah,Eewakene,miks seda? Miks peaksid nad hiljemaks jätma? Wõi siin midagi halba on? Ühel on õnn nii,teisel teisiti! Oleks ühel ja samal paaril niisugused roomupäewad kokku sattunud,siis oleks küll,kuidas ta oleks...Olen omas elus paar korda ka sarnases pulmalauas istunud... Kuid siin... pole ju iseäralist midagi... Anu elab rahulikult oma saunakeses,ei ta näe ega kuulegi,mis siin sünnib. Niisama ei mõtle siin keegi Anu peale. Ja ta tõuseb ju warsti jalule. Tuleb wiimaks pulma tantsimagi.

Pind.n. Mine ikka!

Tooma-tädi. Tõsi neh! (Nihutab end Pindaku naisele lähemale). Ütle ometi - (Antoonia tuleb,alustass kookidega käes. Mõlemad naised nihkuwad üksteisest kaugemale ja Pindaku naine hakkab uuesti lauda pühkima. Antoonia keskelt ära).

Pind.n. Mis tahtsid sa ütelda?

Tooma-tädi (silma uksele heites,saladuslikult). Ütle ometi,kuidas need mõlemad...

ega wahest neilgi mind wersti tarwis ei tule?

Pind.n. Uijah,uijah,Tooma-tädi! Ara aja niisugust juttu! Need on nii wagad kui talled. Tôtt ütelda pole ma weel näinud,et Aleks perenaise pool oleks wiibinud. Astub küll mônikord üle läwe...kuid ei wôi ütelda...Aga - muidu paistab ta nii môttes ja iseäralik olewat...ei saa teisest aru...

Tooma-tädi. Jah,pulmi oodates jääwad mônedki imelikuks. Ei tea,kuidas perenaine talle meeldib kah?

Pind.n. Wôi siis ilma meeldimata! On ju alles üsna tugew ja priske. Ega ta Aleksist wanemgi pole.

Tooma-tädi. Siiski wana meha lesk.

Pind.n. Seda nüüd küll. On wist seitse wôi kaheksa aastat wana Sillamatsiga elanud.

Tooma-tädi. Ja laps on ka järel.

Pind.n. Aga talu ja warandus ja kôik...

Tooma-tädi. Sellest pärib suurema osa tütar.

Pind.n. Kuid jääb enesele ka küllalt weel. Ma tänaksin Jumalat,kui mulle sellest kolmas ehk neljas osagi rüppe langeks Aga tôsi ta on,et ega sarnaste asjadega südant ei saa waigistada.

Tooma-tädi. Ah sina arwad siis,et...

Pind.n. Mis mina teen arwata! Aga weidi imelik on see lugu küll. Minewal aastal,kui wanamees alles elas,oli Aleksi ja Liina

wahekord nii hea, et meie oma Jaaniga mitu korda rääkisime, et neist kahest saab paar. Aga kui wanamees ära suri, hakkas perenaine Aleksit peremehe kohale seadma, saatis teda wôiga linna ja nii edasi. Wiimaks sôitis perenaine kord temaga ühes. Utles enesel tarwis olewat midagi osta ja wôttis ta kutsariks kaasa. Ja - ja koju tulles olivad nad juba pruut ja peigmees.

Tooma-tädi. Aga Liina?

Pind.n. Mis oli temal ütelda! Wôi tema oleks teisiti talitanud, kui talle môni rikas mees oleks ette sattunud. Oleks niisama Aleksi maha jätnud. Neil polla weel olnudki midagi kindlasti ära koneldud. Mina küsisin kord Liinalt, et kas tal Aleksist kahju ei ole ja kas neil ei olnud omawahel juba kokku lepitud -

Tooma-tädi (uudishimulikult wahele). Ah küsisid woi? Ja mis ta wastas?

Pind.n. Wôi tütarlaps lausa ütleb, et kahju on. Aga ära koneldud pole neil küll midagi olnud.

Tooma-tädi. Siis pole midagi. Siis on ju koik korras. Kuigi üks wôi teine neist wähe kahetseb - mis sest! Nonda need asjad ilmas käiwad. Küllap Liina saab teise.

Pind.n. Ja perenaisele wôib sarnast peenikest poissi, nagu Aleks, südamest soowida. Ega ta halb naisterahwas ei ole. Nagu minugi Eewa wastu. Ja ega ta seda wana kändu muu pärast ei wôtnud kui rikkuse pärast. Olgu nüüd teinegi mees enese walida.

Tooma-tädi. Muidugi,muidugi. (Punder tuleb pikkamisi keskelt).

Punder. Sa oled Anule juba luba annud üles tousta,Tooma-tädi?

Tooma-tädi (naerab). Sul on wist hirm,et liig wara on?

Punder. Isenesestki môista. Kui halwasti läheb ja waja tuleb tohtrit tuua - siis wastutad sina!

Tooma-tädi. Etskae,wôi hirmutab wana Tooma-tädi tohtriga! Lase jalga ja mine tööle, et teised mötted tuleksid. (Tôukab Punderi wälja). Mine,mine ja jäta naiste mured naistele!

Punder. Sina wastutad,Tooma-tädi! (Ära).

Pind.n. Nônda need noored on. Arwawad,et terwe ilm hukka läheb,kui neil esimest korda niisugused asjad juhtuwad.

Tooma-tädi. Ta armastab oma Anut wäga. (Liina tuleb wassakult).

Liina. Kas seate wiimaks juba walmis! Tuba tarwis koristada ja pôrand pühkida, enne kui rätsepad tulewad.

Tooma-tädi. Kas juba täna tulewad?

Pind.n. Hiljemaks ei wôi ju jäädä. Palju seda aega enam on!

Tooma-ema. Kessee tuleb?

Pind.n. Kes muu kui Tuuter. See ômbleb kôige paremini.

Tooma-tädi. Ja kes ômbleb perenaisele kleidi?

Liina. Riie seisab niisama alles. Oodatakse juudipreilit.

Tooma-t. Kuidas? Kas see ka Sillamatsile tuleb?

Liina. Täna tuuakse nende môlemate masinad.

Tooma-t. Uijeh,siis jääb ju ruum siin kitsaks. Tuleb terve kari wôôraid inimesi kokku. Rätsepad,Peebu-ema,mina - taewas halasta. Ja mõlemad hakkawad siin ~~kambris~~ ômblema?

Liina. Uhe akna juures Tuutar,teise juures juudipreili. Wii nüüd juba nôud wälja, kui Tooma-tädi sõõnud on.

Tooma-t. Olen küll,olen. (Tôuseb üles.Paneb käed kokku. Wassakule ära).

Pind.n. Laud tuleb ka wälja wiia.

Liina. Ja woodi ka. (Pindaku naine nôudega wassakule ära. Liina astub woodi juurde, wotab waiba ja paneb kokku. Haarab lina, peatab toimingus ja wajub mõttesse.Aleks tuleb wassakult).

Aleks. Laud olewat tarwis wälja wiia?

Liina (mõttest ehmudes). Jah.

Aleks. Kus sa praegu jälle olid?

Liina. Mina?...(Sunnitult naeratades). Ei kuskil.

Aleks. Praegu mõtlesid sa jälle ei tea mida.

...

Liina. Mis sellest! Kas siis mõtelda enam ei tohi?

Aleks. Seda küll mitte. Aga...aga...sina... (jääb kogelema,pöörab ümber,kõnnib mõned sammud edasi ja tagasi,pöörab jälle Liina poole). Ütle ometi,sina lased ju enesele ka pulmadeks uue kleidi õmmelda?

Liina. Ei.

Aleks. Juudipreilil oleks aega küll. Ja... ja...noor Tapumäe tuleb ka pulma.

Liina. Mis on minul noore Tapumäega tegemist!

Aleks. Kas ta sulle enam ei meeldi?

Liina. Kunas on ta mulle meeldinud!

Aleks. Kord näitasid sa teda mulle ja rääkisid midagi selletaolist.

Liina. Tühi lori!

Aleks. Oleks ma seda teadnud - -

Liina. Siis ei oleks sa teda pulma kutsunudki? Noh,minu pärast ei oleks seda küll tarwis olnud! (Wõtab waiba ja lina,mille ta waheajal ka kokku pannud ja hakkab minema).

Aleks. Ma ei oska enam midagi sinu meele järele teha!

Liina. Seda pole tarwiski. Kui ainult perenaine sinuga rahul on. (Tahab minna).

Aleks. Liina!

Liina (seisatab).

Aleks. Ma tahtsin sinult veel midagi küsida. Mis sa arwad, missugusest riidest sobiks paremini seda...seda...pulmakuube teha? Kas tumedamast wôi heledamast? Sa tead ju, kumb mulle paremini ~~passib~~. sobib

Liina. Lase ômmelda sellest, kumb perenaisele rohkem meeldib.

Aleks. Temal ~~olla~~ ükspuhas.

Liina. Mul kah. (Keskelt ära).

Aleks (wajub woodi serwale, paneb rusikad silmi ette ja hoijutab pead ühele ja teisele poole. Tooma-tädi tuleb wassakult).

Tooma-t. (waatleb tükk aega Aleksit, köhatab).

Aleks (laseb käed alla ja tôuseb üles).

Tooma-t. Ee...mis ma nüüd tahtsingi...Mis sa siin konutad, Aleks?

Aleks. Ei konuta midagi! Niisama istusin.

Tooma-t. Kes istub niisama, kui midagi wiga ei ole! Sa ei ole wist üsna terwe?

Aleks. Terwise üle pole kaewata midagi.

Tooma-t. Noh, Tooma-tädile wôiksid ikka ütelda, kui midagi wiga on. Aga's mina teistele...Enne pulmi...kui môtted nii ruttu wahelduwad...enne pulmi jääb nii mônigi südi peigmees kiratsema. Olen minagi neid küllalt näinud. Rohud ja tohtrid ei aita seal midagi. Seal wôib üksi ämmamoor kergitust tuua. (Lahkelt, saladuslikult). Wett...wett on tarwis, wennas...

mis arwad, kas enne pulmi...? Ma teeksin saunas üsna tasahiljukesi wee walmis.

Aleks. Mulle?! Mine metsa!

Tooma-t. Sa pole esimene ega jää ka wiimaseks keda ma olen aidanud. Küll näed, kohe saad teiseks inimeseks ja ei unusta kunagi wana Tooma-tädi.

Aleks (rahutult). Kuid mis mul siis praegu häda on - ütle ometi!

Tooma-t. Seda tead sa ise kôige paremini... mina näen ainult kôik need päewad, et sinuga lugu mitte üsna ôige pole.

Aleks. Minuga polla lugu mitte ôige! (Naerab haawatult). See on suurepärane!

Tooma-t. (môistwa naeratusega). Nônda puikleta teie kôik wastu. Niisugune see noor pôlw on... Mil päewal oleks sul kôige soodsam...?

Aleks (kannatamatult). Mis nii?

Tooma-t. Noh, see ülespesemine.

Aleks (wihaselt). Jäta mind rahule niisugustele lollustega! Mine pese Anu poega päewas üheksas wees, aga ära topi mind wägisi oma solgivanni.

Tooma-t. (waigistades). Ole n'd wait! Wôi ma siis halba mõtlen! Ma soowin ju ainult head, ainult head. (Keskelt ära, kust Karla wastu tuleb).

Karla. Tarwis olewat tuba puhtaks kraamida!

Aleks. Seda küll. Aita oma woodi välja kanda.

(Mõlemad võtawad woodi ja kannawad keskukse poole).

Pind.n.(wassakult tulles). Siia,siia,mitte oue!

Karla. Ukspuhas. (Lauldes). Jumalaga,waikne maja...(Aleks ja Karla woodiga ära. Pindaku naine tostab toolid korwale. Eewa ja Peebu-ema tulewad luua ja weekapaga).

Peebu-ema. Wett ka tarwis riputada.

Eewa. Oota kuni laua wälja wiime. (Paneb luua käest,tassib Pindaku naisega laua wälja).

Peebu-ema (hakkab põrandat niisutama. Karla tuleb tagasi. Peebu-ema wiskab talle wett).

Karla (hüppab kõrwale). Uijah,Peebu-ema,uijah! Kui sa teaksid,mis mul pihus on,ei sa mind siis weega pilluks. Uijah,uijah! (Hüppab põgenedes pingile). Uks kaotab, teine leiab. (Kolgutab ohus piipu suure tubakukotiga. Eewa Pindaku naisega tagasi). Oli minu küljekoti all! Waata,Peebu-ema! Kott on täiesti sestsamast riidest, nagu sinu jakk,

Eewa. See on siis Peebu-ema kott. Peebu-ema, kas sa suitsetad?

Peebu-ema. Eh-khm... Mine ikka mine! Ma rut-tasin hommikul nii warakult ja kiirelt kodust ära,küllapsiis kott wist kogemata... Kuidas saab wanamees nüüd nädal otsa ilma piibuta läbi! Anna siia,ma panen ära.

Karla. Sáh! Aga ära teda enam minu woodi topi. (Wiskab talle piibu ja tubakukoti

kätte ja hüppab pingilt alla). Ah, küll oleks siin nüüd hea tantsida! (Keerutab tuba mööda ringi ja trallitab järgmise laulu viisil). Eewa, tule!

Eewa. Lase aga üksi. (Hakkab ühes Pindaku naisega tuba pühkima. Karla keerleb ette, naised tõrjuwad teda eemale).

Karla (seisatades).
Kui naine peab kalliks meest,
Siis hoolitseb ta selle eest,
Et oleks tuba küüritud
Ja mustus välja tüüritud
Eewa ja Pindaku naine (seistes).
Ja mees, kes majas korda peab
See jalgu koristada teab,
Kui puhta kambri astub ta,
Kus põrandat ei rüweta.
Kõik kolm (keerutades).
Widirallala, widirallala,
Widiridi, widiridi rallala.
Karla. Kuis jätkuks sellest üksinda,
Et pühiksite põrandaa?
Waid sinna püüdku teie hool,
Et puhtus paisteks igal pool.
Eewa ja Pindaku naine.
Ei kõike ikka puhtaks tee
Ka kõige kindlam tahtmine,
Sest elus leidub paljugi,
Mis jäähki musteks alati.
Kõik kolm. Widirallala jne.
Karla. Ükskõik mis olgu igaues,
Kuid Peebu-ema südames
On puhtus lumiwalgena
Jäänd siiamaani püsima.
Eewa ja Pindaku naine.
Üks wäike täpp ei tähendaks
Ja wanal au ei wähendaks,
Ent poisinotil kindlasti
On täpid häbiks - hihihi!
Kõik kolm. Widirallala jne.

(Antoonia tuleb).

Ant. Nii on tubli! Nii on tubli! Sarnane põrandapühkimine mulle juba meeldib.

Karla. Tarwis pulmaks jalgu katsuda. (Lauldes).

Kas tohiks prouat paluda
Eeltantsu pulmaks proowima,
Ses lootuses, et tuleb järg
Kui pead teil ehib mõrsjapärg.

Ant. Hea meeleolu loomiseks
Ma tõesti tiiru kaasa teeks,
Kui oleks meil siin muusika,
Mis paneks jalad kerkima.

Eewa, Pindaku naine ja Antoonia.

Ennäe kui wahwa, südi mees
Sa oskad olla naiste ees,
Ja kumardades wiisakalt
Neid meelitada wõluwalt.

Kõik neli. Widirallala jne.

Karla. Muusika saame kohe. Mina toon. (Keskelt ära).

Pind.n. Teie ei lase teda ometi lollusi teha, perenaine? Warsti tulewad rätsepad -

Ant. Ja siis ei ole tantsu jaoks enam ruumi! Ei tee wiga wähe jalgu painutada. Mina olen rõõmus, olge teie ka! Sel nädalal ei tule tööst nii kui nii midagi välja. (Karla tõukab Pindaku ja Aleksi tuppa. Nende järel tuleb Liina).

Pind. Ja mis siin nüüd tuleb?

Karla. Wõta oma lõõtsapill ja mängi. Perenaine käskis meid tantsida.

Pind. Lolliks oled jäänud wõi?

Ant. Ei, ei, wõta aga kätte!

Pind. Minu pill on katki.

Karla. Noh, siis ajame niisamuti läbi - igaüks oma oreliga.

Ant. (astub Aleksi juurde ja kutsub teda tantsule).

Aleks. Sa tead ju, et ma hästi ei oska.

Ant. Otse sellepärast. Ôpid.

Aleks. Parem jäägu!

Ant. Tule pealegi!

Aleks. Ei taha tôesti.

Ant. No tule ikka!

Aleks (kärsitult). Ah, ma ei lähe.

Ant. Kui ei, siis ei... Karla! (Karla ruttab Antoonia juurde, kumardab, môlemad asetuwad tantsu poosi).

Ant. Teie kôik ka!

Eewa. Muidugi. (Kôik laulawad. Antoonia tantsib Karlaga papiljoni. Nendega ühindwad wiimaks ka teised, kuna Pindak alles pikema wiiwituse järel Peebu-emaga neile järgneb)

Tra, ra,
Tantsima!
See loob tuju mônusa.
Seal, kus paarid keerutawad,
Kaob kurbus korraga.

Rai, tai,
Eitatai,
Saabas augu pôhja sai.
Tarwis paigaks nahka tuua,
Môôdu järel pikk ja lai.

Kling,ping,
Kerki king,
Liblikuna lendle ring!
Keerle,weerle,hoiska,kilka,
Kuni roomust täitub hing.

Weel,weel,
Hüppa weel,
Tuleb sügis,kurbub meel.
Silmad säral,paled punal,
Sest siis laula,tantsi weel!

Rai,tai,
Ritatai jne.

Aleks (kes aknast wälja wahtinud). Tuutar soidab oue.

Karla. Juba siin?

Ant. Minge keegi wastu! (Pere walgub wassakust ja keskuksest wälja. Naised wiiwad luuad ja weekapa kaasa). Kas rätsepa jaoks peaks laud juba puhtaks pestud olema?

Liina. Ma waatan kohe. (Wassakule ära).

Ant.(Aleksile). Sa oled nagu pahane,Aleks.

Aleks. Kuidas nii? Sa arwad wist sellest,et ma sinuga ei tantsinud ja pisut karedamalt wastasin. Aga usu,ma ei oska toesti mitte.

Ant. Hea küll,aga miks siis kohe nii karedalt?

Aleks. See tuli pool kogemata.

Ant. Hm!...Ehk on sulle midagi wastumeelt? Kas ei teha pulmaks kõik mitte nii,nagu

sina ~~sa~~ tahad? Ütle aga, ma püüan kôik su soowid täita. Kas on weel kedagi tarwis kutsuda?

Aleks. Oh ei. Kôik sünnib, nagu ma paremini ei môista soowidagi.

Ant. Noh, siis ole ühes minuga rôômus! (Wôtab ta käe). Môtle, tulewal esmaspäewal selle ajaga... (Tuutar tuleb, ta lonkab ja kannab winkel-küünarpuu otsas kompsu).

Tuutar. Tere hommikust... Soowin uuele peremehele ônne! Ei ole ju pärast kihlust weel näinud Ki.

Ant. Tere hommikust!

Aleks. Tere hommikust!... Tänan! (Annawad kätt).

Ant. Oleksite wähe waremini tulnud, siis oleksite meid kôiki tantsimas näinud.

Tuut. Kas juba pulma arwel?

Ant. Peaaegu küll.

ühtmoodi kästi?

Tuut. Noh, kas läheb môlemal ühtlaselt?

Ant. Küsige sellelt!

Aleks. Mina ju ei oska.

Tuut. Siis on tarwis ôppida. (Paneb kompsu toolile). Kui aga need poisid mul masina ilusti wankrilt maha tôstaksid! (Tahab tagasi minna).

Aleks. Oota, mina lähen appi. (Keskelt ära).

Ant. See on kena, Tuutar, et teie minu... meie

palvet olete kuulda wôtnud. Ma hakkasin peaaegu juba arwama, et tuleb teist rätsepat otsida.

Tuut. (istet wôttes). Ja miks ei pidanud ma mitte kuulda wôtma?

Ant. Ma arwasin...arwasin ikka...et teie weel ei ole ära unustanud...Näete, nii need naised on. (Wôtab näitelawa wastaspoolel istet).

Tuut. Need asjad on ammu mööda. Mis neist enam puutuda.

Ant. Jah, jäägu nad puhkama. Kuid üht asja olen ma nouks wôtnud teile siiski parajal silmapilgul jutustada.

Tuut. Mis nimelt?

Ant. Küllap siis kuulete...Nüüd aga weel kord palju tänu sôbraliku lahkuse ja tuleku eest. (Peebu-ema ja Pindaku naine toowad laua sisse).

Peebu-ema. Juudipreili on ka juba tulnud... Kas see laud on sulle suur küllalt, meister?

Tuut. Peaks ikka jätkuma.

Pind.n. Kuhu tuleb ta panna?

Tuut. Seda näeme siis, kui masinad juba sees on. (Naised jätawad laua keset tuba).

Ant. Ütelge, Tuutar, wast tahate weidi hommikueinet?

Tuut. Tänan, ma olen juba söönud.

Ant. Aga pärast seda olete tüki maad sõitnud. Ôn ehk isu. (Paremale ära).

Pind.n. Ma tahtsin oma mehele pulmaks uusi pükse teha lasta. Kas leidub niipalju aega, Tuutar?

Tuut. Eks pärastpoole näe. Ma ei tea veel, mis Aleksile kõik tuleb ommelda.

Ant. (tuleb taldrikutäie kookidega, kus peal nuga ja kahwel). Siin on paar pannkooki. Maitsege, Tuutar! (Paneb taldriku lauale).

Tuut. Isu küll weel päris ei ole. Aga wôib ju ka katsuda. (Istub laua juurde ja sööb). Aa, Sillamatsi perenaine oskab küpsetada!

Ant. Ehk joote ka midagi?

Tuut. Ei, seda küll mitte. Tänan. (Wäljas kära ja naer).

Ant. Mis need poisid seal...? (Ruttu keskelt wälja).

Tuut. Peaks nad mul masina terwelt sisse tooma! (Ära)

Pind.n. (tôttab laua juurde). Tarwis ka mõni ära proowida! Ja tütrele teine! Ui - küll on pehme! Tule, wôta sina ka üks. Siin on weel küllalt.

Peebu-ema (haarab laualt kaks kooki).

Pind.n. Uijeh - kaks!

Peebu-ema. Wôeh! Sina wôid kaks wôtta! Kui mina ka wôtan, siis uijeh! Mis proua siis sina oled?

Pind.h. Lähme nüüd wälja,lähme ruttu!(Tôukab Peebu-ema wassakule ukse poole. Peebu-ema ära. Pindaku naine jääb läwel seisma ja ruttab siis laua juurde tagasi).

Ant.(tuleb tagasi).

Pind.n. Tont wôtku! - Ei tea,kuhu see Peebu=ema kadus? (Ruttu wassakule ära).

Tuut.(ust pärani awades). Pikkamisi ja ettewaatlikult! Pikkamisi,pikkamisi,ärge hullake! (Karla ja Ruudi toowad Tuutari ômblusmasina sisse.Pindak ja Punder Saara oma. Nende järel tulewad Aleks,Liina ja Saara).

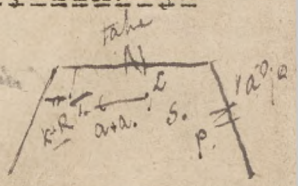

Kôik (laulawad).

Nüüd rätsepapäewad
On algamas talus,
Sest Tuutar ja Saara
Ja masinad siin.
Wirr=wurawad rattad,
Liks=lôksuwad käärid,
Ja südamed rinnas
Meil pôksuwad ka.
Suur rätsepanädal,
Helpulmased päewad
On algnud talus!
Wihallerala!

(E e s r i i e.)

II.pilt: Juudid ja mesilased.

Sillamatsi õu. Uhel pool elumaja,teisel ait. Laud pingiga.

Tuutar (wõtab Aleksil mõõtu ja märgib raamatusse). Soo! Nüüd oleme läbi. Westi teeme hästi sügawa wäljalõikega,et maniskit rohkem näha oleks. Ja kuub wõib eest kitsamate hõlmadega olla,et lahti seisaks. Siis paistab uuri kett paremini silma.

Aleks. Uur on mul küll. Kuid kett,see on aimult must nöörijupp. Sellega ei wõi uhkustada.

Tuut. Küllap leidub ka toredam kett,kui kord peremees oled. Kui aga perenaine ühes laulatussõrmustega linnast juba aragi ei ole toonud!...(Waatab raamatusse). Oot, oot,kuue käiksed...moodame wähekese weel! (Paneb raamatu kõrwale,wenitab Aleksi kätt,teda paar korda kõbades. Moodab). Nüüd on hea. (Teeb märkusi). On sul aga tugewad käed! Nagu rauast! Kahju,et niipalju jõudu edaspidi tarwitamata jääb.

Aleks. Nonoh! Kas arwad sa,et ma Sillamatsi töid edaspidi ahju otsast juhin? Olen niisama igalpool kaasas nagu ennegi.

Tuut. Kus pole tarwidust,seal lõdweneb ka tahtmine. Ja peale selle ei jää sul seks enam niipalju aegagi. Ning lõpuks: naine ei luba.

Aleks. Miks?

Tuut. Noh,naised on üldse õrnatundelised ja igaüks mõõdab tööd iseenese jõu järele. Tema meelest paistab mõnigi asi sulle

raske olewat, ta katsub sind tagasi hoida ja see läheb tal korda.

Aleks. Arwad mind nii kergesti talle alla andwat!

Tuut. Küllap saad sinagi tunda, kui suur on naise wõim mehe üle... (Istub ja waatleb tükikese aega Aleksit). Kas teed ka, Aleks, kui kadestamise wääriline sa oled?

Aleks. Mina?

Tuut. Jah, just sina... Kui ma mõnikord enesele olen õnne ette kujutanud, siis olen ma teda niisugusena mõtelnud, nagu ta sinul on ja nagu ta sulle tuleb... Sul on kondid täis joudu kuni warwaste otsani. Sa teed tööd, mis sind küll nagu tige waenlane mõnikord surmani ära wäsitab, millest sa aga õhtul siiski wõitjana lahkud. ~~See waenlane wõtab enesele mitmesugise kuju ja otse selle mitmekesiduse tõttu ei tõuta wõitlus sind ära.~~ Uhel päewal kõnnid sa mustawal waol, teisel jällegi haljal aasal. Siis tõstad sa kuldseid rukiwihke ja teinekord jällegi istud sa pelgi otsas, mis rudisewat lund mööda edasi libiseb. Silmi see töö ei riku, konti ei murra, wärskeks ja erguks jääd sa seni kui juustesse härmatis tekkib ja isegi weel pelju kauemini, kui sa oled mõistnud elada... Tubli peremehe juures tuled sa toredasti läbi ja oma kross raha kogub ka tasku, nagu teistelgi tublidel meestel. Ja kui siis õnnelik seatus armastuswäärilise naise ka weel annab, - noh, mis wõib siis inimene rõõmem soowida?

Aleks. Sinu jutust on see kõik küll päris ilus kuulda.

Tuut. Eks ta nii olegi?

Aleks (kehitab ôlgu). Sina pead enese arust mind kadestamiswäärilseks, kuna mina aga sedasama sinust arwan. Mis on sul wiga soojas kambris istuda ja tööd teha, kuna teised wäljas peawad kolama, olgu ilm missugune tahes! Niipea kui sa ühest talust ära tüdined, wõiakse sind teise kohta. Oled waba inimene ja isand oma aja üle. Ja raha ajad sa ka rohkem kokku kui minusugune.

Tuut. Selle eest aga kahaneb minu jôud palju waremalt kokku. Istu ja istu päewast päewa, nõelu kokku kuubesid, westisid ja pükse ning jälle pükse, westisid ja kuubesid. Ja siis alga sedasama uuesti otsast peale. Igalpool sa elad, kuid kusagil pole sul kodu. Ara ei tüüta küll ükski koht, kuid armsaks ei saa neist ka ükski... (Naeratades). Waba inimene... Hommikust õhtuni toas küürutades kuiwab keha ja närbub hing triikraua aurus sel wabal inimesel. Ja kui weel õnnejumal suures kaares temast mööda poeb, siis... siis kaswatab wanadus küüru selga ja sellega on lugu lauldud!

Aleks. Hm! Raha sul kauka põhjas arwatawasti on. Miks ei katsu sa endale mõnda talu saada, kui amet ei meeldi?

Tuut. Nõipalju ehk jätkuks. Kuid mis peaksin ma üksi peale hakkama? Oleks perenaist tarwis. Samuti ka korralikku tööjuhatajat. Minusugune lonkur ei saa ometi talu majapidamist juhtida.

Aleks. Wõta naine ja palka mõni tubli eestööline.

Tuut. Kas oleksid sina sarnase koha peale tulnud?

Aleks. Ah sina pead mind seks küllalt kohaseks?

Tuut. Kui sa seda mitte ei oleks, siis ei peaks sa perenaisega ~~mitte~~ pulmi!

Aleks. Wôi nüüd naistele kohased üksi meeldiwad! Hakkab sind korraga armatsema - ei tea isegi, miks!

Tuut. Hakkab armatsema?...Kas siis...Kuidas sinuga lugu ôieti oli?

Aleks. Ah, mis nüüd minust! Egasma enesest ei konele...Utle parem, missugusest riidest tuleks ülikond lôpuks teha? (Ruudi tuleb kambrist).

Ruudi. Palun, meister, kumba kangast käsete niisutada ja tikateerida?

Tuut. Waatame kohe...(Aleksile). Lähme! (Môlemad ära sisse).

Ruudi (waatab ringi, wôtab püksitaskust paberossikarbi ja westitaskust tikutoosi. Süütab paberossi polema, ise ukse poole piiludes. Karla tuleb aida nurga tagant, kruus käes).

Karla. Arwa ära, Ruudi, mis mul siin kruusis on?

Ruudi (paberossi jälle hammaste wahele pistes). Ja arwa ära, mis minul hambas on!

Karla. Aa!...Kui suitsu annad, siis saad kruusist kah. Waata! (Ulatab talle kruusi. Ruudi joob).

Ruudi. Oi pagan, see on ju ôlle miss! Küll on maitsew! Anna weel wähe!

Karla. Paberossi!

Ruudi (pistab Karlale paberossi suhu ja ulatab tuld. Karla annab Ruudile uuesti juua).

Karla (suitsetades). Mis sort see on?

Ruudi. "Extra".

Karla. Neid ma ei tunne. Mina suitsetan alati "Suleikat". Kuid praegu pole mul raha. Ei ole ka kasulik karbiwiisi osta. Tuleb palju odawam, kui ise toppida. ~~Kullm Peetril pidawat niisugune masin olema...~~

Ruudi. ~~Teen küll~~. Jah, tuleb odawam. (Joob). ~~Oigu terwe~~ tegija!

Karla. Kahju et suhkurt ei ole, ~~mis wôiks juurde lisada~~. Saaks weel magusam.

Ruudi. Kui lisaks mett juurde?

Karla. Eks lisa!

Ruudi. Mesi on alles tarus.

Karla. Ah soo.

Ruudi. Kas arwad, et ma kätte ei saa? Kui sina uue ~~missi~~ eest hoolt kannad, küllap mina siis muretsen mett. Siia sôites panin ma tähele, et teie mesilastele ôige kergesti ligi pääseb. Kaks ôônistatud mesipuud ongi. Teised kôik on uuemoelised tarud. Ja kambrist ei ole midagi näha.

Karla. Kuid ei tea, kas mett on ~~juba~~?

Ruudi. Ara karda. Nüüdsama Mänglil olles uurisin ma seda asja ligemalt...

Wanemuise näitelawa TARTUS.

Karla. Siis küll. Kui aga mingit pahandust ei tule!

Ruudi. Ega's ma esimest korda piibuga katusele ei roni! (Tõmbab midagi põuetaskust välja). Vaata, kus on alles juurikas! (Koorib paberi seest sigari välja). Sellele sigariga teeme lõuna ajal proovi.

Karla. Kust sa selle oled võtnud?

Ruudi. Mõisa valitseja andis mantli nöobi külgeõmblemise eest. (Hoiab sigari nina all). Hea lõhn. Wist kallimat sorti. Nuusuta!

Karla (nuusutab). Oi jah! Otse nagu...(Nuusutab). Seda proowime lõuna ajal küll. Ma ei ole sigarit weel suitsetanud.

Ruudi. Mina ka mitte. Meister ei luba. (Saara tuleb kambrist).

Saara. Meister kutsub!

Ruudi (Karlale). Kangast tikateerima.

Karla. Tervis vaadata, kummast Aleks laseb ommelda. (Mõlemad ära kambri).

Saara (hakkab midagi traageldama. Laulab).
Tehjes töod ja toimitusi,
Ikka temast metlep meel.
Ah see tõtte, ah see mõnne,
Pulmad tahja keelap weel.
Ach Josef, Josef, Josef main!
Ich bin dein, ich bin dein!
Kennip ma wei istup minu,
Wei kas magap woode peel,
Ikka metlep ma, et kuidas
Keip ta kesi wõiral teel.
Ach Josef, Josef, Josef main!

Ich bin dein, ich bin dein!
Kas ta tiiap, kus ma olep,
Kas ta minu jelgil keip?
Jah, ta otsip oma armas,
Kuni minut leida weip.
Ach Josef, Josef, Josef mein!
Ich bin dein, ich bin dein!

Joske (tuleb lauldes).
Ach Sara, Sara, Sara mein!
Ich bin dein, ich bin dein!

Saara. Josef! (Ruttab talle wastu).

Joske (kaelustab teda). Sara! Mein Leben! (Suudleb tugewalt ühte pôske). Sara! (Suudleb teist). ~~Mein Leben!~~ (Suudleb huuli). Minu lillikene! Minu öiokene!

Saara. Kas olep sinu metelnud minu peele?

Joske. Minu ikke metlep ainult sinu peel. Iga peiw. Ja sinu?

Saara. Ach Joske, sinu tiiap ju!

Joske. Mein Goldstückchen! ~~Mein süsses!~~ Gieb ~~noch a Küss!~~

Saara (suud ulatades). ~~Kuss mer! Kuss mer!~~ (Pindaku naine ilmub aida nurga tagant, astub mõlemaid suudlemas nähes tagasi ja kõhatab waljult näiteseinte taga. Saara ja Joske lasewad üksteisest lahti. Pindaku naine tuleb uuesti).

Pind.n. Ahaa, niipea kui rätsepad majas, on juut ka kohe siin. On küll sel rahwal peenikene nina! Mis teie seal mõlemad oiendate?

Joske. Mina küsip, kas perenaisel ei olep midagi waja kleite jaoks. (Saara ära kambri).

Pind.n. Nägin küll,mis sa küsisid! Laksus aina. Uijah,uijah,Joske!

Joske. Aga mis uijach,mis uijach?

Pind.n. Seda jutustan ma küll wana Aabramile,kui ta siia tuleb.

Joske. Minu isal? His sinu temel jutustap?

Pind.n. Et ta sind rohkem ohjas hoiaks.

Joske. Ach armas Eewa-tädi,teme hoiap minu liig palju ohjas. Peap suu. Minu...minu annap sull selle eest üks nõõl.

Pind.n. Siis on ju waikimine sulle midagi wäärt. Hea,et ma seda teen. Nüüd sa ilma tasuta enam mu käest ei pääse. Sulud mu suu ühe ilusa siidirätikuga.

Joske. Aa,sinu oskap neuda!

Pind.n. Kui juut nõela pakub,peab palki noudma. Kas annad siidirätiku?

Joske. Minul praegus seant rätik ei olep.

Pind.n. See on nüüd püsti wale. Kuid ei maksa sinuga maad jagada. Annad mulle batisträtiku,tütrele on tarwis.

Joske. See minu annap. Aga sinu ütlep siis minu isale,et ma see freiloniga ei olegi raekind.

Pind.n. Ma kuulsin koguni,et teie tülitsesite. Anna aga rätik siia! (Kambri ära).

Joske. Wot Gesseft! (Astub kambri poole. Kuudi tuleb).

Ruudi. Moen,moen,Joske! (Annab kätt).

Joske. Moen,Ruude!

Ruudi. Utle,Joske,on sul koormas dünamiiti?

Joske. Kas sinu arwap,et minu koorem olep Inglis laiwa,mis seidap Afrike maale?

Ruudi. Aga püssirohtu wôib sinult ometi saada?

Joske. Sede woip. Mis jaoks lehep sul [redacted]?

Ruudi. Tarwis koorem wanatüdrukuid ôhku lasta.

Joske. Fui! Minu parembad kunded. Belle jaoks minu see pulfer ei annap.

Ruudi. Anna siis raketi tegemiseks. Mul on jaanipäewaks tarwis.

Joske. Sinu oskap tehje raket?

Ruudi. Küsi,mis mina ei oskaks! Ma oskan isegi juudipreilidega suudelda.

Joske. Juude freileniga? Missugus freileniga?

Ruudi. Küsi Saaralt!

Joske. Saaralt! Mi olep eige,Ruude.

Ruudi. Noh - kui ei,siis ei.

Joske. Utlep,see ei olep eige.

Ruudi. Noh, - kui ei,siis ei.

Joske. Ukske juude tüdrik ei suudlep sinu-

sugus ~~engel~~.

Ruudi. Sina ütled engel, - teised ütlewad ingel.

Joske. Sina wihastap minu, Ruude.

Ruudi. Wihasta! Mulle meeldib, kui juudid keema hakkawad.

Joske (kõnnib ringi. Seisatades). Ruude, minu annap sulle see pulfer peris ilma, kui sinu kerelep eigus.

Ruudi. Kas annad ilma?

Joske. Minu ju ütlep!

Ruudi. Ütle juudikeeles: ausõna!

Joske. Soll dir der Taifel holen!

Ruudi. Nüüd ma usun sind...Ei, wennas, mina pole oma suud selle õmblejapreili juures solkinud.

Joske. See olep hebemata jutt. Traafiks sinu see pulfer ei saap.

Ruudi. Ahaa! Siis trahwin mina sind wastu. Jutustan wana Aabramile, et sina Saarat suudled.

Joske. Kus sinu negema?

Ruudi. Ei kuskil. Aga nii rumal ma ei ole, nagu sa arwad. Tean wäga hästi, mispärast sina alati seal keerled, kus Saara õmbleb ja mispärast wana Aabram teda silma otsaski ei sallij. Sina tahad seda juudipreilit ära wõtta, aga wanamees ei luba. Kas pole nii - äh?

Joske. Ei olep sinu asi. Kuid peap suu, see sull kahju ei teep. Tule, minu annap sull see pulfer kohe. (Mõlemad astuwad wärawa poole, kust Aabram neile wastu tuleb).

Aabram (üllatatult). Aa! Joske! Du hier. Moin, Rude!

Joske. Moin, Tatte!

Ruudi (ühes Joskega). Moen, moen! (Aabram tuleb Joskega ette, Ruudi jääb taga seisma. Äkitselt näib talle midagi meelde tulewat ja ta lippab aida taha ära).

Aabram. Jelle, Joske, sind on nehja,
Seal kus olep Sara ka,
Aga ise sinu lubap
Temest kaugel olema.
Sog, was sind das für e Sachen,
Was soll Tatte mit dir machen?

Joske. Kas mul peap, kus minu seidap,
Ehk kus sefte tehja saap,
Küsema, et kas see talus
Sara Goldbaum emmeldap?
See on naeruweert, zum Lachen,
Wollt ich solche Sachen machen!

Aabram. Nenda sinu ikke ütlep,
Meistap minu pettama,
Aga rahwas pilkap Joske,
Et ta Sara wettama.
Joske, Menz, ich muss versuchen
Dir und Sara zu verfluchen!

Joske. Uch! Wofor? Miks sede lerme!
Sinu olep pahane.
Rahwa pilkamis on rumal,
Nagu tuttaw keigile.
Mit de Sara, musst mer globen,
Will sich Joske nit verloben.

Aabram (koos Joskega).
Ainult sinu endes kasu
Tahtma wana tatte te'est.
Ei sel freilel pole raha,

Armastus ei toidap meest.
Kann man Liebe trinken,essen,
Oder mit der Elle messen?

Joske (koos Aabramiga).
Ainult minu endes kasu
Tahtma wana tatte teest.
Et ei freilel ole raha
Ta ei tohip saama meest!
Raha ei weip anda keike,
Kui ei paistma enne-peike.

Aabram (koos Joskega).
Raske olep raha teeni,
Raske kokku hoidmagi.
Otsima suur weimewakka,
Kosip sinuk freileni!
Dann wird Tatte seinem Segen
Auf dem Kopp der Kinder legen.

Joske (koos Aabramiga).
Teadma küll,et raske teeni,
Raske kokku hoidmagi,
Ei ma siiski weimed tahtma,
Olgu tatte kurigi.
Ainult siis on enne kouaks,
Kui mul Sara saama frouaks.

Aabram. Also sinu niisamete seitma Sillamatsel?

Joske. Minu ei teadmagi,et olep siin see Schneiderin. Siin tulep pulme ja minu metlema,et woip siin müüda medegit.

Aabr. Hm! So!...So,so...Ja kuidas on asjed frailen Feitelsonega?

Joske (kehitab ôlgu).

Aabr. Joske! Ich sog der! Swai Haiser in Werro!

Joske. Minu ei tahtma teme.

Aabr.(wihastades). Joske! ~~Du liebst de Sara!~~ Ere salgap,sinu armastama Sara!

Joske. Nain,is nit wohr!

Aabr. Joske,sinu waletama! Joske,tema olep paljas kui emmelusnöol. Joske,nemm de Rosalinde Faitelsòn!

Joske. For kain Prais!

Aabr.(ringi kôndides). Du bist dumm,dumm biste,Joske! Dumm,dumm! (Seisatades). Na gut! Dann fahr nach Amerike!

Joske (üllatatult). Nach Amerike?

Aabr. Ja. ~~Wenn du nit liebst de Sara,dann fahrst du!~~

Joske. Gut,ech fahr. Wann du giebst dem Raisegeld,dann fahr ech.

Aabr. Ech gebe. (Antoonia tuleb kambrist).

Joske ja Aabr. Tere,pernain!

Ant. Tere...no mis head isa ja poeg...?

Aabr. Ei medaget! Tahtame Sillamatse perenaiseg weel tehja hea kaup...No,kas ei olep tarwes medaget?

Ant. Ma ei tea küll midagi tarwis olewat.

Joske. Kas peigmehel olema jube kuube?

Ant. On.

Aabr. Linnas ostama?

Ant. Ei,oma koetud.

Joske. Kas teil endal ka tulema oma koet kleite?

Ant. Ei,poeriidest.

Aabr. Aga kuidas see passema? See ei passep. Teie olema kui meisafroua ja teme kui talumats.

Ant. Tema ei taha teisiti.

Aabr. Ach,ostage aga kalew,küll teie siis negema,et tema laskep tehja. Minul olema üks ilus tükk. Linnas ka ei leidma paremp. (Tõttab kähku wärawast wälja).

Ant. Tarwis tema enesega rääkida. Saab näha, mis ta ütleb. (Ara kambri).

Joske (kõnnib pomisedes ringi). Nach Amerike,nach Amerike...(Naeratab). Ja woll,ja woll...

Pind.n. Kuule,Joske,palju annad neist jõhwidest? (Wõtab polle alt hea käputäie puntraks seotud jõhwe). Minu poisijoma on oma hobuse sabast aja jooksul korjanud.

Joske. Palju minu annap? (Kergitab puntrat). Minu annap üks tükk kattune.

Pind.n. Hea küll.

Joske. Annap seia!

Pind.n.(peidab jõhwid jälle ara). Ma pistan nad ise su koormasse. Ma lähen nii kui nii sealt mööda. Pehemale poole,taga.

Joske. Ja-ja...(Pindaku naine astub taha poole,kust Pindak wastu tuleb).

Pindak. Mis sul seal pôlle all on? (Tahab waadata).

Pind.n.(tôrjudes). Ara jända! (Ruttu ära).

Pind. Mis tal seal oli,Joske? Kas jälle môni riidetükk?...Hoia oma nahk,juut! Kui ma teid môlemaid weel kord kauplemas näen, siis tuleb kuri lugu! See naine tahaks ainult juudi koormas elada. Mis tal seal oli?

Joske. Seal oli...seal oli wehekes sea harjus.

Pind. Ara mögise! Sea harjuseid ei oleks ta minu eest warjanud. Wist oli willu?

Joske. Weip olla,et oli will. Minu hesti ei negema.

Pind. Wôi ei näinud! Oh sa sunnik küll!Talwel pean ma kasa ja jalgu külmetama,siis kaebab ta,et rotid olla kôik willad ära närinud. Ja ise topib nüüd juudile koormasse. Ma tahan sulle rotte näidata! (Naisele järele).

Joske (naerab. Karla tuleb kambrist).

Karla. Nüüd teeme suured kaubad,Joske. Môtke ometi,perenaine tostis mind kôigi Sillamatsi hobuste sabade üle isandaks! Ükspäew kärpisin neid ja nüüd on mul suur hulk jôhwe. Palju annad naelast?

Joske. Persas ei osthma kotis. Neitama,siis minu pakup. (Saara tuleb kambrist).

Karla. Kohe toon siia. (Ära).

Saara. Nu,mis teme ütlema?

Joske. Teme andama raha, et minu seidap Amerike.

Saara. Ja sinu?

Joske. Minu seidap...

Saara. Sinu seitama...! (Hakkab nutma).

Joske. Minu seidap Walkas ja richtema sinu jaoks sisse üks weike poode.

Saara. Aa! Joske! (Kaelustab teda).

Joske. Tatte kummt! (Saara laseb Joske lahti ja taganeb kaugemale. Aabram tuleb paunaga).

Saara (lahkelt ja alandlikult). Gut'n Tag, Herr Wulfson!

Aabr. (külmalt ja järsult). Tag! (Toimib pauna kallal).

Saara (Joskele). Siis tei toop minul see siide niite? Numero firzech.

Joske. Minu toop. (Saara ära kambri).

Aabr. (pomisedes). Siide niite! Siide niite! Jles pooma siide niitega! (Aleks ja Antoonia tulewad kambrist).

Aleks. Saaks läbi ju omakoetud riidega.

Aabr. (on pauna awanud). Waatama ikke weima, peremees. Waatamis ei maksama raha...Tere, peremees...Katsup, see tükke siin. Ei olema liig tume ege liig hele, ei liig ehukes ege liig paksu. Waatap ise, missugus tore. Ja minu rechendap odaw. (Aleks ja Antoonia waatawad riiet. Tuutor tuleb

kambrist).

Tuut. Kas lubate mind ka waadata?

Aabr. Tulema,tulema,meister!

Tuut. Aa - ei wôi laita.

Joske. Feine kalew,feine kalew. (Peebu-ema tuleb,tema järel Pindaku naine).

Peebu-ema. Paun on juba lahti. Ja kas on ilusaid rätikuid ka?

Joske. Ega's ilma,Peebu-ema. Kuides sinu saama seia?

Peebu-ema. Niisama nädalakorral. (Tôstab üht ja teist riidetükki).

Pind.n.(ka ligidale tikkunud). Oi,oi,kui ilusad asjad! Oleks aga raha!

Aabr. Mitte kiskuma,mitte kiskuma! Waatama silmega,mitte kesiga!...Noh,mis olep,perenain? (Ruudi hakkab näitelawa taga koledalt kisama. Muusika mängib).

Ant. Mis seal lahti on?

Ruudi. Ai,ai!...wää,wä,wä...wää!

Punder (kambri nurga tagant). Mis märul see on?

Karla (aida tagant jookstes). Mesilased! Mesilased!

Ant. Heidawad pere?

Karla. Ei...Ruudi...ma ei tea...

Ruudi (aida tagant ette punudes). Wää, wäi... wäi, wää! Appi! Appi! (Saara tuleb kambrist).

Karla (ette tormates ja kätega tôrjuwalt weheldes). Mesilased! Mesilased!

Pind.n. Tohoo sôgedad! (Kiljatab ja peidab pea käte wahele).

Ruudi. Appi! Appi! (Poeb teiste sekka. Rühm läheb laialt. Ruudi haarab Peebu-ema ümbert kinni. Antoonia ja Tuutar jooksewad nägu warjates kambri. Aleks aita).

Peebu-ema. Lase lahti! Lase ometi lahti! (Hakkab karjuma). Ui, ui, ui paganad! (Wehkleb kätega).

Punder. Wôtku pagan! (Pistab plehku).

Joske. Uch! Minu ka...minu ka...(Kratsib enesel kuklast mesilasi. Saaralt!. Pegenep, pegenep!

Saara (jookseb ringi).

Aabr. Ui, uii, uiii! Oi, ooch! (Jookseb ringi)

Pind.n. (kiljatab).

Ruudi (ringi jookstes). Appi, inimesed, tulge appi! (Pistab pea waadeldud kalewi alla. Pāun laguneb, moned riidetükid kukuwad maha).

Karla (haarab pika katuni tüki, wiskab selle enesel üle pea ja mässib kogemata ka Peebu-ema sinna sisse).

Peebu-ema. Uijah, uijah!

Aabr. Poised! Minu paune! (Jookseb juurde. Kõrgele hüpates). Uch! Gewalt! Au wai! Oii! (Kargab eemale). Armas Peebu...armas Eewa-tedi! (Haarab Pindaku naise põllest kinni ja tahab pead selle alla pista. Pindaku naine torjub wastu. Põll rebeneb katki. Aabram mässib ärarebitud poole enesele ümber pea ja jookseb ringi nagu hull. Põrkab Joskega kokku). Oi Gewalt, oi Gewalt! Gewalt!

Peebu-ema. No nüüd on põrgu lahti, küll on hull! Ai, ai, ai, ai! (Tahab aita pugeda, ei saa aga ust lahti).

Pind.n. Wist on wiimnepäew käes, wist wiimnepäew käes! (Jookseb ringi, näeb, et keegi pauna tähele ei pane, haarab sealt ühe rätiku ja topib undruku tasku. Suur segadus).

E e s r i i e.

II. WAATUS.

Kolmas pilt: Dünamiit ahjus.

Talutuba nagu esimeses pildis. Ahi. Tuutari masin ühe, Saara oma teise akna all. Laud, kus mitmedugused rätsepa tööriistad. Ruudi istub masina ees ja ömbleb. Tõuseb siis püsti ja hakkab lauа juures kahte riidetükki kokku traageldama.

Ruudi (laulab).

Kui lollid on need wanemad,
Kel pojad kaswamas.
Kui lollid on need wanemad,
Kel pojad kaswamas.
Ju ema hallis lapsena
Mind hüüdis rätsepaks.

Ju ema j.n.e.
Kui sain ma suureks kaswanud...

Karla (ilmub). Ta Mis ~~sündis~~ siis, kui sa ~~olid~~ suureks ~~kaswanud~~? said?

Ruudi. Siis laulsime meie mõlemad edasi. Tule aita! Algame otsast. (Laulab). Kui lollid on need wanemad...

Karla. Kui lollid?...Kui kallid on need wanemad!

Ruudi. Minu omad on lollid. Ma laulan seda laulu wähe teisiti. Omal wiisil, nagu ütelda kse. (Wõtab taskuräamatu wälja ja lehitseb). Siin...Siin on ta mul üles kirjutatud.

Karla (loeb). Ahaa! ~~Algame sellest kohast~~, Hakkame sealt, kus sa seisma jäid.

Mõlemad (laulawad, kuna Karla ikka Ruudist ette ruttab).
Kui sain ma suureks kaswanud,
Mind pandi õppima.
Kui sain j.n.e.
Triikrauaga ja nõelaga
Sain mina haawata.
Triikrauaga j.n.e.

Ruudi. Ära wõta nii ruttu. Sa kuuled ju, et see on kurb laul.

Karla. Hea küll! (Laulawad wäga pikkamisi).
Kolm tohtrit nagu mortsukad
Mu ümber seisawad...
Kolm tohtrit j.n.e.
Nüüd jumalaga, kallike,
Jäk jumalaga, ilm!
Nüüd jumalaga j.n.e.

Karla. Tõesti,süda kisub kokku,nii kurb on see wiis. ~~Iseäranis~~ see koht:(Lauldes). La lalalala lala la! Seda wõiksid sa laulda,kui Tuutar sind mesilaste pärast ~~hakkab~~ uhtuma. ~~Siis~~ ehk läheb ta süda pehmemaks. Wõi on saun juba käes? Näita poske!

Ruudi. Mul ei lähe paistetama.

Karla. Ah siis oled juba saanud wõi?

Ruudi. Mine ikka! Minu meister on nagu hea tunnikell: käib õigesti,aga ei löö.

Karla. Noh,seekord ma seda kella küll hästi ei usaldaks. Parem otsi sigar wälja ja kogu aegsasti julgust,et maru kergemalt wõiksid ära kannatada.

Ruudi. Ma saan aru küll,kellel tarwis on julgust koguda.

Karla. Nojah. Lõunawahe on warsti mööda ja sigar seisab alles puutumata. Sa lubasid ometi...

Ruudi. Küllap saad,küllap saad!

Karla. Mis seal weel wiiwitada. Mis tehtud, on tehtud. Hakkame ~~kohe~~ pihta!

Ruudi. Siin tunneb meister lõhnast ära.

Karla. Laseme suitsu ahju!

Ruudi. Ah nii. Jah,seda wõib...Oota kuhu ma ta ometi pistsin. (Otsib). Kui aga mõni ei tule!

Karla. Uks ~~wõib~~ walwata,teine ~~aeni~~ kuni suitsetab.

Ruudi (paberit lahti keerates). Waata, siin on Joske antud dünamiit!

Karla. Usna palju. (Katsub). Kuid ~~niiske~~, hagu näha. ~~[illegible]~~, niiske.

Ruudi. ~~Turvis~~ Panen ahju ~~panna~~ kuiwama. (Pistab püssirohu ahju). Jah - ja sina ei ~~saanud~~ oma johwi kaubast midagi?

Karla. Mitte midagi. Kas tead, kui see Pindaku eit ~~mitte~~ selle plika ema ei oleks, siis taliteksin ma hoopis teisiti. (Seisab akna alla).

Ruudi (lõikab käärideg sigaril otsa ära). Ah siis wäike Egwa meeldib sulle? (Kükitab ahju ette, tombab tikuga tuld ja süütab sigari polema).

Karla. Sinna poole ~~see asi~~ on küll...Kuidas maitseb?

Ruudi. Peenike!...Minule nii noored hästi ei meeldi. Mind huwitawad suuremad...Oh sa pagan, küll on peenike! Aga kange! (Suitsetab ja puhub suitsu ahju).

Karla. Tule nüüd sina akna juurde!

Ruudi. Kohe, kohe! (Suitsetab).

Karla. Tule oneti juba!

Ruudi (tõuseb püsti ja ulatab sigari Karlale). Säh. (Jääb akna juurde, kuna Karla ahju ees suitsetab). Aga ära sa tuhka püssirohu peale raputa!

Karla. Ole mureta.

Ruudi. Aleks tuleb!

Karla. Wôtku pagan! Juba minewakord kärkis ta kortsis paberossi pärast...(Tahab sigarit ahju pista).

Ruudi. Ahju! Kas sa hull oled!

Karla. Taewakene! (Hüppab tagasi). Unustasin üsna ära! (Liina tuleb sisse. Karla peidab sigari pihku ja hoiab käed korwal. Liinalt). Kas Aleks ~~tuleb sisse?~~ nii

Liina. Jäi läwe ette perenaisega kônelema.

Karla. Wôi nii. (Astub wassaku ukse poole).

Ruudi. Kuid ainult pool,Karla!

Karla. Tean isegi,ära karda. (Ara).

Liina. Noh,kuidas töö edeneb,Ruudi?

Ruudi. Laulatusülikond on ~~weel~~ alles juurde lôikamata. Sellest siin (näitab) saab noorele perenehele pühapäewakuub. On sel Aleksil aga ônne! Waatamissugune peen ja pehme riie...Liina,kas ei woiks meie ka niisama moistlikult pulmad teha? (Wôtab triikraua ja puudutab seda märjaks tehtud näpuga). Ah sa sunnik,juba jälle külm! (Wassakule ära).

Liina (seisab laua juures,kergitab kiidetud riidetükki,waatleb seda,wajub toolile ja toetab pea käe najale,ise riiet näpu wahel hoides. Aleks tuleb keskelt).

Aleks (seisatab silmapilgu ukse juures ja ligineb siis lauale). Juba jälle sügawas mottes....

Liina (wiskab riide lauale). Sugugi mitte.

Aleks Ara pöora nägu kôrwale. Juba nägin

su pisaraid.

Liina (ruttu pôski kuiwatades). Wale kôik! (Pöörab näo korwale).

Aleks (waatleb teda tükikese aega, astub siis longus peaga üle toa ja istub Saara toolile. Klobistab sormedega masina kallal). Kas tead, Liina, minu süda ei ole ~~ka~~ sugugi roomus. (Waheaeg). Mitmesugused môtted keerlewad peas...nii et...nagu tahaks kuhugi ära pogeneda. (Waheaeg). Mida lähemale see päew tuleb, seda raskemaks läheb meel...Ei tea isegi, mis sest wiimaks saab.

Liina. Sina räägid nii...nii...nagu oleks sind keegi sundinud.

Aleks. Sundinud...Sundinud pole mind küll keegi.

Liina. Noh siis...Miks sa siis kaebad!

Aleks. Liinakene...eks tee ~~sina~~ sinaga ka mônikord midagi niisugust, mis ~~sa~~ hiljem ~~siiski~~ kahetsed?

Liina. Aleks, miks sa minuga ~~nonda~~ aiig kôneled!

Aleks. Ma ei tea isegi. Mul on niisugune tunne, nagu oleks mul abi tarwis. Liinakene, mul on hirm...mul on hirm...jaanipäewa eest...

Liina. Aleks, miks sa minuga nônda kôneled?

Aleks (pead käte wahele wôttes). Oh, ma tahaksin ilmast ära kaduda. (Waheaeg).

Liina (pisaraist wärisewal healel). Nii ei ole oige, Aleks. Sa ise ~~oled asjaga alguse teinud~~ Laenaseid peale, ~~sina~~ pead ta nüüd ka ~~lôpule wiima~~. lõpetan

Nüüd pole midagi enam parata.

Aleks. Ma tean,ma tean küll. Nüüd on kôik hilja,nüüd ei wôi midagi enam muuta. Oh, kes ajas mind seekord linna!

Liina. Kuidas see asi siis tuli?

Aleks. Wôi ma hästi enam mäletan!...Terwe tee oli perenaine nii lahke kui päike. Linnas läksime ühte wäikse kambrisse ja sôime lôunat. Perenaine tellis pudeli weini; jôime siis ja...istusime diiwanil,jôime ja naersime. Siis jôime weel ühe pudeli...ja siis hakkas ta mulle meeldima... ja pärast rääkisin ma niisuguseid lollusi...(Waheaeg).

Liina (waikselt). Jah,nüüd pole enam midagi parata. Nüüd lase aga edasi minna. Ta ei ole halb ega inetu ~~ka mitte~~. Küllap harjute ~~ära~~. (Tuutar tuleb keskelt). Sillamatsil pole see ~~mitte~~ raske.

Aleks. Kas pole?

Môlemad (kohmetawad).

Tuutar (heidab pilgu ühe ja teise peale ning istub siis oma masina ette).

Liina (vassakule ära).

Tuut. Seal aida otsas on sirelite ja jasmiinide wahel ilus kohakene. Seal woib nii mônusalt pikali olla ja päikese käes ~~paista~~.

Aleks. Jah. (Kobab närwilikult kuue riiet).

Tuut. Noored ôunapuud on toredasti kaswama hakanud. Kas istutasite tänawu?

Aleks. Jah...

Tuut. (wähe aja pärast). Ilus riie. Saab uhke ülikond.

Aleks. Saab küll...

Tuut. (tôuseb püsti ja hakkab laua juures toimitsema). Ütle oige, Aleks, kas Liina on pahane woi kurb, et ta waikselt ümber kônnib?

Aleks. Kuidas pean mina seda teadma!

Tuut. Sa ajasid ju praegu temaga juttu.

Aleks. Kuid mitte sarnastest asjadest.

Tuut. Nii. (Wäike waheaeg). Kalewi west ka hästi lahtise esisega?

Aleks. Ei. Uleni kinni. Et ainult kaelaside näha oleks.

Tuut. Miks nii? (Antoonia tuleb).

Ant. Ombleja olla mind otsinud.

Tuut. Seda tuleb nüüd ennast otsida. Ma nägin teda kaewu juures, kus Joske oma hobusele wett wôttis.

Ant. Las nad siis kônelda pealegi... Pulmakuube lôikate?

Tuut. Tuleb juba alustada. Nii jääme siis, Aleks, kinnise westi juurde?

Ant. Mis? Kinnine west laulatuskuuele? Miks nii? Kuidas näeb see wälja? Mispärast siis nonda? Ei, Tuutar, tehke hästi sügaw wäljalôige. Mina olen üleni walge kui

lumi ja tema tahab ennast mustasse matta nagu matuseline. Ei,ei,nii see ei lähe!

Aleks. Noh,tee siis minugi pärast sügaw lôige. (Astub keskukse poole).

Ant. Kuhu sa lähed?

Aleks. Ma...ma pean Pindakule appi minema ollewaatisid paigale seadma. (Ara).

Tuut. Mulle paistab,nagu oleks ôigem,kui meie selle westi kinnise esisega teeksime.

Ant. Miks nii?

Tuut. Sellepärast,et Aleksi rôôm sugugi nii suur ei pidawat olewat.

Ant.(pool pahaselt). Aa! (Lôbusalt). Tuutar, Tuutar,ega teie ometi Aleksi keelama ei hakka?

Tuut.(lahkelt). Jumal hoidku! Aga kas teie woite käel südamel peale panna ja ütelda,et ta on ônnelik?

Ant. Miks mitte? Ta ei lase oma ônne küll mitte nii wälja paista,nagu - nagu mina seda nii upsakalt teen. Mehele see ei kôlbakski. Kuid ônnelik ta on,seda ma tean!

Tuut. Noh,kui teie seda teate,siis on hea.

Ant. Kuulge,Tuutar,teie kônelete nii,nagu oleks teil kade meel,et ma Aleksi wôtan. Kuid teil ei oleks tarwis minu pärast enesele tuska teha. Ma ei ole nende kaheksa aasta sees Sillamatsil sugugi nii ônnelik olnud,nagu ma paista olen lasknud. Oh,nii wana mehega,nagu tema oli,on palju

muret...Seekord sattus ka kôik nii imelikult kokku. Sina pubustasid oma jala. Kôik ütlesid,et ta otsast ära woetakse. Ema toreles,kui ma pärast seda ônnetust weel julgesin sinust kônelda ja kui siis wana Sillamats tuli,käis ema mulle niikaua peale,kuni ma...Muidugi,ega see tema tahtmine üksi ei olnud,seal oli ka minu enese tahtmist. Ma tahtsin suure talu perenaiseks saada. Ja nônda jätsin ma sinu maha. Kuid tôsi on; rohkem kui ükskord olen ma sellepärast kibedalt nutnud.

Tuut.(silub rahutult pôlwe).

Ant. Waata,seda tahtsin ma kord sulle ütelda...Kuid see kôik on nüüd üle elatud. Nüüd teen ma meeldiwa mehega pulmad ja sina...(kelmikalt) sina,armas Tuutar,ära ole minu peale kade ja ära pahanda sellepärast.

Tuut.(Antoonia otsa waadates). Poleks ime ühti,kui ma seda teeksin. Kuid nii see ei ole. Ma olen kôik omad lootused wäikse pauna sidunud ja üsna kasti põhja ära pannud. Roostetagu nad seal rahulikult. Kuid sind tahaksin ma küll heameelega üpris ônnelikuna näha. Esimese mehega lâks sul apralt,tulgu nüüd ônn teisega. See on minu ôiglane soow ja sellepärast ma konelengi. Ma kardan,et Aleks rikkuse pärast...aga kui sa tead,et see nii pole, siis on hea kôik.

Ant.(talle kätt ôlale pannes). Sa oled mulle hea sober,Tuutar. Toesti,mina ei ole sinu wastu mitte nii hea,kui sina minu wastu. (Ara).

Tuut.(hakkab kriidiga riidele joonistama. Seisatab,tombab jälle jooni,paneb siis

kriidi ära. Istub toolile. Wôtab môlema käega laua äärest kinni, sirutab käewarred nagu lauda tougates sirgeks ja wiskab pea selga. Waewalt kuuldawalt). Ooh! (Silub käega üle otsa ja juuste. Ruudi tuleb triikrauaga. Tuutar hakkab jälle joonistama. Ruudile). Nagu näha, Ruudi, hakkawad sul peatükid meelest ununema. Kas eiwwôiks sa mulle näituseks seitsmendat käsku lugeda?

Ruudi. Sina...sina ei pea...tapma.

Tuut. Oigus. Sina ei pea tapma Sillamatsi mesilasi. Ja mis teed sina?

Ruudi (tasa). Mône ~~neist olen ma küll tapnud.~~

Tuut. Ja miks oli seda tarwis?

Ruudi (waikib).

Tuut. (waatab tükikese aega Ruudi otsa). Wäike Ruudikene, kes ilma meeta ei woi elada! (Naerab). Tule nüüd, poju, wähe ligemale!

Ruudi (paludes). Meister!

Tuut. Tule aga tule!...Nii...Ligemale, ja korw hästi ligidale...Weel ligemale, weel!..

Ruudi. Ainult mitte nii walusasti, meister!

Tuut. Ei, waid üsna tasa. (Tasa Ruudile korwa) Häbene ja ära teinekord enam tee!...Kuulsid?

Ruudi. Kuulsin küll.

Tuut. Noh?

Ruudi. Saja rubla eest ei tee ma teinekord

enam niisugust skandaali!

Tuut. Noh - ma usun...Ja nüüd mine too minu sentimeetri mõõt väljast sisse,ma riputasin ta sireli oksa külge...ehk oota...ma ise...ära lase rauda külmaks minna.(Keskelt ära).

Ruudi (tõmbab sügavalt hinge,nagu raskest koormast vabastatud). U - u - pa! (Hakkab triikima ja laulma).

Võtan vankriks triigiraua,
Ratasteks sõrmkübarad,
Haaran mõelast piitsa pihku,
Kohe kõsja kihutan.
Imestavad külapiigad:
Põleb rohi,tolmab maa!
See mu tore täkk,kes traawib
Sada versta tunniga.
"Oh kui tubli kõsilane,
Waatke tütred,kus on mees!
Wali,sõber,keda tahad,
Kas wõi noorem nugissilm."
"Oota,oota,emakene,
Lase tütreid waadata,
Luba nende omadusi
Küünarpuuga mõõtagi."

(Saara tuleb ja istub oma masina ette).

Ruudi. Utelge ometi,mamsel,kas teie tunnete mõnda juuti,kes oma kaupa ei kiida?

Saara. Minu ei olep teile miskisugus mamsel.

Ruudi. Kuidas tuleb teid siis nimetada. Preiliks? Aga kus oh siis,armuline preili,teie mõis?

Saara. Minu nimi on Saara Goldbaum. Hüüdage mind nime pidi.

Ruudi. Aga mis ütleb siis Joska,kui ma teid

eesnimega hüüaksin. Siis wôib tulla kahewôitlus küünarpuudega.

Saara (kärsitult). Hüüdage siis Goldbaum!

Ruudi. Goldbaum..."Kuulge,Goldbaum"...see kôlab nii,nagu kôneleks mõne poisiga.See ei ole eesti keele järele.

Saara. Siis era murrap oma pea ja ei reegip minuga üldes mette.

Ruudi. Kas ei hakka igaw,kui meie siin istume ja wahime nagu kaks puu kuju?

Saara. Mull see meeldip.

Ruudi. Ahaa - sellepärast,et ma teile nii raskeid küsimusi ette panen. Kas tunnete mõnd juuti,kes oma kaupa ei kiida?

Saara. Ei,nisukes ei olep weel sündima.

Ruudi. Ja millal niisugune sünnib?

Saara. Siis kui retsepselle epip negemas,kui ei saap temel senaga halb kaup tehja paremp! (Tôuseb üles ja läheb ära).

Ruudi (talle järele waadates). Küll on aga teraw keel!
(Pindaku naine ilmub wassakult).

Pind.n. Ostsin praegu enesele ja tütrele kaks rätikut. Ole nüüd,Ruudi,wäimehe poolest nii hea ja palista ära!

Ruudi. Kui ämma poolest paari kindaid annad,siis palistan.

Pind.n. Oled sa aga kallis rätsep!

Ruudi. Nagu iga hea meister.

Pind.n. Seda küll. (Tõstab õmmeldawaid riidetükke ja silitab laual seiswat kangarulli). Seda küll...(Kohatab). Kas teed, Ruudi, sa wõiksid õige lõuna waheaegadel minu wanamehele pülmaks ühe westi walmis meisterdada.

Ruudi. Anna riie siia!

Pind.n. Riie?...Siin on ju riiet küllalt. Terwe kangas.

Ruudi. Hm! Sellest teeme Aleksile.

Pind.n. Ja seelsamas wõiksid sa ühtlasi käärideega: niks,naks - ja west olekski käes. Ülejäävaist lappidest...Nõõh,kui suur rull! Ja minul ei ole mitte küünartki! Rotid ~~olid mul minewal aastal kõik willad ära närinud~~...Tõepoolest wõiksid sa! Siis ei ole mul kindapäaristki kahju. Annan sulle ühed pehmed,ilusate kirjadega.

Ruudi (katsub käega,kas triikraud weel palaw on. Saladuslikult). Kas teed,Lewa-tädi?

Pind.n.(rõõmsalt,tasa). Noh?

Ruudi (triikrauda tõstes). Pista oma keel siia külge,siis näed Riia linna.

Pind.n.(lootustes petetult,tigedalt). Kasi metsa oma wiguritega! Ma kuulsin,sa olla tubli poiss -

Ruudi. Agu nüüd sa oma tütart mulle enam ei anna! (Aabram tuleb keskelt sõsis peaga. Pindaku naine peidab rätikud ära. Ruudi istub masina ette ja hirwitab. Aabramile) Tule,tule,Aabram. Meie waidlesime praegu

nende rätikute üle, mis sa täna Pindaku eidele oled müünud.

Aabr. Minu? Retiku? Tene?...Kus see retik olep?

Ruudi. Pindaku eide taskus.

Pind.n. Mis ta waletab!

Ruudi. Ei waleta ühti, Aabram.

Pind.n. Ma ostsin nad Joske käest!

Aabr. Waletap! Joske ütlesi, teme ei olema megegi müüma. Sinu olep ne retik see merule aiga warastama.

Pind.n. Uijah, pagan! Sa kuuled, Ruudi!

Ruudi (hakkab äkki masinaga wôristama). Ma ei kuule midagi, ma omblen! (Jätab masina seisma, wôtab triikraua ja astub läwe poole). Noh, Aabram, kas Tooma-tädi määre midagi aitas?

Aabr. Mis ta aitama! Sinu ju näep. Pea nagu pange. Kas teap, Rude, minu sull...(ähwardab sormega) minu sull...

Ruudi. Wôi mina süüdi olin! Kui sa täna hommikul oleksid rohkem palweid lugenud ja wähem sibulaid söönud, siis oleks mesilased sind rahule jätnud! (Ara).

Aabr. Noh, kus olep ne retik?

Pind.n. Wahi siis, wahi! Kas see on sinu? (Näitab hatist-rätikut). Selle sain ma Joske käest johvide eest.

Aabr. Johvide eest! Waletap! Kust sinu wetap

jehwe? Ja teine retik?

Pind.n. Teist ei olegi.

Aabr. Minu kaibap perenaisel. Minu toop politsei!

Pind.n. Säh siis, säh! Neela oma rätik! (Wiskab lauale). Ma wôtsin ta niisama.

Aabr. Sinu weisi niisame ka ostama. Fuimniisugus smutse paare krosse perast! Sinu olep smutsig naine, Eewa tedi!

Pind.n. Mul endal on ka nagu kahju. Ma olen eksinud. Kuid ega sina selle tühja rätiku pärast waeseks poleks jäänud! Ara sellest aga teistele räägi, Aabram. Ma awaldan sulle selle eest ühe saladuse.

Aabr. Sinu awaldap saladus, et sinu olep warastama weel medegit!

Pind.n. Oh ei. Kas sa tead ka, et su Joske peigmees on? See ômbleja siin - seda ta suudleb ja kallistab.

Aabr. Ei olema eigus!

Pind.n. Aga nii, et laksub aina.

Aabr. Sinu waletama. Sinu peris waletama. Ei olema eigus!

Pind.n. Ei maksa waielda. Kui sa mulle rätiku jätad ostu ette, siis näitan ma sulle, mis Joske ômblejaga teeb.

Aabr. Seh, sinu olep ta ostama. (Wiskab talle rätiku).

Pind.n. Ole terve, tänan... (Peidab rätiku

ära). Preili tuleb kohe ômblema. Ma meelitan siis rätsepad välja ja kutsun sinu poja sisse. Siis vôid ~~sa~~ ise ~~nähe.~~ näed

Aabr. Neme ei olema nii rumal, et suudlema, kui minu nägep!

Pind.n. On küll nii rumalad. Sa pead onese ära peitma. Roni sinna ahju otsa. Ma riputan sulle midagi ette. Sealt vôid sa toredasti näha.

Aabr. (waatab ahju otsa). Hm - sede weima tehja.

Pind.n. Kobi aga üles! (Wälja wassakult).

Aabr. (ronib ähkides ahju peale). O Joske, Joske, Joske...Ach, äh...ooch!...

Pind.n. (tuleb tagasi ja riputab waiba ôrrele, mis ahju ees lae all kahe nööri küljes ripub). Nonda. Nüüd lähen waatama, kus nad molemad on. (Keskelt ära. Wäike waheaeg).

Aabr. (waiba taga). Ooh, ei, oh! (Ulatab pea wälja ja piilub alla. Tômbab ruttu tagasi, sest Peebu-ema tuleb).

(Peebu-ema waatab ringi, läheb ahju juurde, wotab taskust piibu, pistab suhu, kükitab maha, tombab tiku üles ja katsub piipu polema süüdata, mis ei onnestu. Tômbab teise ja kolmanda tiku ja wiskab kõik ahju ette maha. Wiimaks saab ta piibu polema. Siis tulewad keskelt Kuudi ja Karla. Peebu-ema kohkub ja astub piipu pihku peites wassaku ukse poole. See awaneb ja Pindaku naine toukab Joske sisse. Peebu-ema pöörab paremale poole, katsudes piipu taskusse pista. See ei läheb korda. Paremalt poolt tuleb Antoonia.

Peebu-ema nihkub tagasi ahju juurde ja viskab piibu ahju. Hirmus kärgatus. Suits ja leegid. Ahi langeb kokku ja Aabram kukub maha).

Kõik (läbisegi). Issand Jumal!...Taewane isa...Oi heldeke!...

Aabr.(karjatab ja lamab silmapilgu nagu moistuseta. Touseb üles,hoigab). Eo...eo.. e...Nüüd minu olep otses! (Karjub). Aai! Oi Gewalt! Minu pelep,minu pelep! Appi, minu pelep! (Jooksob ühe ja teise juurde) Minu pelep,minu pelep,minu pelep!

Joske. Du brennst nit,du brennst nit,Tatte! Still,sei still! (Tahab teda kinni hoida)

Ant. Jumala pärast! Mis siin on? Aabram,mis teie seal ahju peal...?

Aabr. Minu sinna rinema...minu tahtma Joske nehja. -

Ant. Josket - ahju pealt?

Aabr. Ere küsema kustutap minu,minu pelep, minu selga pelep!

Peebu-ema. Oi taewakene,oi taewakene!...

Joske. Sinu ei pelep. Sei still,still!(Saab isa kinni).

Aabr. Keldama mul wesi...pange...kaiwu man, kaiwu man...(Rabeleb Joske käest lahti, koskelt välja).

Ant. Poisid! Järele! Pidage ta kinni!

E e s r i i e.

IV. pilt: Onn saunas.

Sillamatsi saun. Woodi hälliga.

Anu (istub woodi äärel ja kiigutab last).

Tooma-tädi (läwel). Ei näe midagi. Pole suitsu ega tuld. Wist laskis keegi püssi.

Anu. Müriin oli aga üsna tugew. Terwe saun wärises.

Tooma-tädi. Punder tuleb!

Anu. Eks kuule, mis tema räägib.

Tooma-t. Ehk lôhutakse siin ligidal kuskil kiwa.

Anu. Küllap saame kuulda. (Punder tuleb rutuga sisse).

Pund. (wäga erutatud). Noh, mis teeb wäikene? Ehmatas wist hirmsasti ära?

Tooma-t. Ei ärganud üleski. Ei liigutanud oimugi.

Pund. Waletad...Anu?

Anu. On tôsi küll. Kuid mis seal juhtus?

Pund. Ah, teie ei taha mulle ütelda. Laps poleks mitte pidanud ehmatama! Sellest müriinast! Kui ta wast haigeks ei jää! (Kumardab üle hälli).

Anu (naeratades). Usu ometi, kui sulle ütelda. Kuid mis seal ôieti oli? Kas keegi laskis püssi?

Pund. Ja sina ise? Kas sa ehmatasid tugewas-

ti?

Anu. Tühja kah. Wähekesi nagu wôpatasin. Kuid sest pole midagi. Tooma-tädi ütleb sedasama.

Tooma-t. Oh see juut,see juut! See neetud Aabram!

Tooma-t. Mis siis see?

Pund. Kuule nüüd! Joske tahab ômblejat naiseks wôtta. Aga Aabram olnud wastu. Ja kui poiss sôna ei kuulanud,pannud wanamees kambri ahju püssirohtu,roninud ise ahju otsa,wisanud polewa tiku ahju ja lennanud terwe krempliga ôhku.

Tooma-t. Issand halasta! Niisugune juut!Siis on ahi wist täiesti purustatud?

Anu. Ja juut ise?

Pund. Ei midagi. Terwe kui purikas. Poeg sôitis küll tohtri järele. Kui ta tuleb - ei tea kas kutsuda kapse juurde ka?

Tooma-t. Pole wist tarwis,Punder,raha asjata tohtri eest wälja wisata! Wäikesel pole kôige wähematki wiga...kuid rahustamiseks teen talle täna ôhtul rohujuurtega wanni.

Pund. Hea küll,hea küll...Wôtku teda tont, niisugust juuti! Ei wôinud mujale minna otsa tegema!

Tooma-t. Ahjuga ennast ôhku lasta! Oi,oi! Wiimaks läheb järgmisel korral rehe taha linalikku. Aga kes sulle jutustas? Tema ise?

Pund. Rätsepasell. See kuulnud,kui wanamees

pojaga selle asja pärast tülitsenud. ~~Ruudi saab juudikeelest wähekese aru.~~

Tooma-t. Wôi nii. Hm,hm. On juudilgi isa süda rinnus. Ei taha,et poeg ükspuhas kelle wôtaks.

Pund. Surm oleks wanamehele üsna paras olnud. Üksainus poeg ja sedagi ei lase enese tahtmise järele naist wôtta! (Antoonia tuleb,wäike Tooni käe körwal).

Ant. Tere kah,siitmaja rahwas! Noh,Anu,kuidas läheb? Tooni tuleb wäikest poisut waatama,kas ta ei ~~ole wast ära~~ ehmatanud. Ja kuidas on lugu sinu ~~õnesega~~?

Anu. ~~Ei ehmatanud kumbki pörnugi.~~ Kumbki ei ehmatand pörnugi. O. K.

Ant. Kui aga lapsel midagi halba ei juhtuks. Enne kui sa talle rinda - -

Tooma-t. Ma olen talle seda juba ütelnud,perenaine.

Ant. Noh,siis pea meeles,Anu. Sellepärast ma oieti tulingi.

Anu. Küllap pean meeles.

Ant. Anna nüüd Anule külakosti,Tooni!

Tooni (ulatab Anule paberitorbiku). Säh.

Anu. Tänan,tänan,Tooni. (Teeb paberi lahti). Oi,kui ilusad asjad! Ei joua äragi süüa.

Ant. Aga Tooni tahab,et sa poisule ka annaksid.

Anu. Kuidas muidu,kuidas muidu! See on ju suur maiasmokk. Kas tahad poisut näha,

Tooni

~~Tooni~~?

Tooni. Tahan küll.

Ant. (tôstab Tooni üles ja laseb hälli waadata). Kuidas ta meeldib sulle?

Tooni. Ma ei tea.

Anu. Waata, missugune wäike, wäike ninakene tal on, ja pisike, pisike suukene. Kas ei tahaks sa enesele ka niisugust wäikest wennakest? Kas tahaks?

Tooni. Tahaks.

Ant. Tooni tahtis poisut wähekese kiigutada. (Laseb tütre jälle pôrandale). Sina kiigutad ja mina laulan... Nonda, nônda... (Aitab kiigutada ja laulab).
Kuu läks kôrge kuuse otsa, äiu ää, äiu ää,
Ronis kôrge ladwa otsa, äiu ää.
Ara tule kuldaketas, äiu ää äiu ää,
Meie lapse akna taha, äiu ää.
Mine alla oja äärde, äiu ää, äiu ää,
Oma pàlet paistemaie, äiu ää.
(Kuna Antoonia laulab, sööb Anu toodud maiustusi ja pistab salaja ka mehele suhu).

Ant. Nüüd on wist küllalt. Poisu magab ilusti. Jätame ta tuduma... Kas sul wast midagi tarwis ei ole, Anu? Ehk himustab süda midagi karastawat?

Anu. Palju tänu, perenaine, mul on kôike küllalt. Teie hoolitsete minu eest liig palju... Hommikul käis ôde ka juba kaejatsil. Tema toodud kandam on laual alles puutumata. Oot, oot... (Astub laua juurde, wôtab kompsust kaks kooki ja annab Toonile). Siin sulle külakosti wäikse poisu

poolt!

Ant. Aitab ühestki!

Anu. Olgu peale kaks. Hea kook keedisega ja hästi tousnud.

Ant.(tütrele). Ja mis sa ütled?

Tooni. Tänan.

Ant. Nii. Nüüd on meil külaskäik tehtud.Anna nüüd Anule kätt...Sedawiisi. Ja ole ettewaatlik,et sa mul poisut haigeks ei tee, ~~Ana!~~ (Tooniga ära).

Pund. On teine ~~küll...Enesel~~ niipalju tegemist,kuid peab siiski kõiki meeles. Aga et sa ka ~~tõesti kuulad~~,Anu!

Anu (naerdes). Nüüd on sul jälle uus mure juures. (Silitab kallistades ta juukseid ja pistab talle kompweki suhu). Pea nüüd suu!

Tooma-t. Lase olla pealegi. Nõnda need noored on. Kui juba teine ja kolmas tuleb, siis on lugu ~~teisem~~. (Peebu-ema tuleb).

Peebu-ema. Oi taewakene,oi taewakene! Oi,oi!

Tooma-t. Nonoh,mis sinul häda on?

Peebu-ema. See hirmutis...see juut...see oleks mulle peaaegu selga kukkunud.(Istub) Tahtsin ahju juurde minna,et waadata,kust see suits õieti tuleb - kui korraga - prauhti! Ja mina peaaegu pikali! Ole nii hea,Tooma-tädi...minu põsk...ehk on wiimaks roos sisse löönud...torgib nagu naaskliga...Lee õige mõni sõna peale.

Tooma-t. Miks mitte,miks mitte! Küll näed,

see aitab kindlasti.

Peebu-ema. Ma usun,usun, - sa oled tark arstija.

Tooma-t.(astub Peebu-ema juurde ja silmitseb tema poske). Jah,siit on küll niisugune... niisugune...Aga...kuule Punder,mine too alt kaewust wett. Sauna kaewu wesi on liig kowa. Sellega ei wôi last pesta.

Pund. Kohe. (Ära).

Tooma-t. Meestel pole tarwis näha,mis naised omawahel toimetawad. Noh,siis...(Pigistab Peebu-ema pead,käsi küll otsa ja kukla, küll meelekohtade wastu surudes). Koidu poole,loode poole,pimeda põhja poole.Must kaaren lendab üle mere,lendaw lehwib järel,tuuslar tuleb luuaga,pühib ta tagasi. Saagu Peebu-ema...(Tasa,lauset pooleli jättes). Kuidas on su nimi?

Peebu-ema (pühalikult). Made.

Tooma-t.(ôôrudes). Saagu Made pôsk terweks. Riipsa,raapsa,humala saapsa,mis Madel tuikab,see jäägu tuimaks...Nônda,nüüd saab warsti terweks.

Peebu-ema. Tänan,tänan...Ennäh,kohe on nagu parem.

Tooma-t. Enne ôhtut loen weel kord.

Peebu-ema. Nojah,hea küll. (Liina ilmub).

Liina. Peebu-ema,mäel otsitakse sind taga. Nad on ahjust sinu wanamehe piibu tükid leidnud ja arwawad - -

Peebu-ema. Mis nad arwawad? Ma tahtsin ah-

just seda taelatükki wälja tõmmata,mis juut oli püssirohu juurde pannud. Piibuwarrega tahtsin wälja tõmmata.

Liina. Siis mine ja seleta,kuidas see asi oli. Muidu ajawad weel kõik süü sinu kaela.

Peebu-ema. Küll on inimesed! (Kuttu ära).

Liina. Ja sind ootab seal üks naine,Tooma=tädi. On lapse kaasa toonud,et sa talle wanni teeksid. Laseb küsida,et kas ta peab siia tulema.

Tooma-t. Ei,ei! Toob wiimaks weel haiguse siia...Ma wannitan teda sealsamas peretoas...(Ara).

Liina. Noh,Anu,kuidas käsi käib?

Anu. Hästi,mu armas,päris hästi.

Liina (istub). Oh,Anukene,wõiksin ~~mina~~ sedasama ~~ütelda!~~ öelda!

Anu. Mille üle ~~sina~~ Sa siis kurdad?

Liina. Oh!

Anu. Nenoh?

Liina. Sa tead ju isegi. Süda on nii raske, nagu oleks ta täis pisaraid. Ei tahtnud siiagi tulla. Kuid arwasin,et hea oleks mõni sõna juttu ajada,läheb meel wähe lahedamaks.

Anu. Jah,ära tuleb see asi kannatada.Raske ta nüüd küll on!

Liina. Oh,kui ma oskaksin sulle seletada.

See päev tuleb ikka ligemale...ma ei tea, mis minust peab saama.

Anu (waigistades). Küllap läheb kõik hästi.

Liina. Sinagi ütled seda. Nõnda on kerge rääkida. Kuid seda kõike üle elada...

Anu. Jah...Minuga pole niisugust asja olnud. Aga seda wõib arwata.

Liina. Ja kui tema ise kas wõi natukegi õnnelik oleks. Aga ta ei ole.

Anu. Ei ole? Aleks?

Liina. Ei ole,ei ole,õekene! Ta ise tunnistas mulle seda.

Anu. Sellepärast ta nii mureliku näoga on. Wõi siis rikkuse pärast...? Seda ei oleks küll wõinud arwata.

Liina. Ara sellepärast teda süüdista! Rikkuse pärast...Seal on weel midagi muud. Rikkust ta nii taga ei ajagi.

Anu. Aga kes teda siis sunnib?

Liina. Seal on mitmesuguseid põhjusi. Mõnikord läheb elu sassi. Nagu lõng kerilaual. Sa kerid ja kerid.kõik läheb hästi,kuid korraga jääb kuskilt kinni,sa tõmbad,katsud näppudega lahutada,kuid näed wärsti,et lõng ongi juba puntras. Kas oled sina seal süüdi? Oli see su tahtmine...?

Anu. On mõnikord hõnda küll. (Ruudi hakkab wäljas laulma).

Liina. Ja mis nüüd enam parata!

Anu. Mis nüüd enam? Paar päewa enne pulmi. Nüüd lase aga kôik oma teed minna.

Liina. Jah. Las' minna...(Hakkab waljult nuuksuma).

Anu (wäga ôrnalt). Ara n'd nuta! Ei wôi ~~weel ütelda~~ tea, kas on ta sinu pisarate wäärtki.

Liina. Ja kui ta isegi kôige halwem inimene oleks maa peal...! (Nutab).

Ruudi (laulab wäljas).
Oh neiukesed, oh kullakesed,
Kust saite roosid punased,
Kus punute pärjakest?
(Astub sisse. Liina kumardab sügawalt üle hälli).

Ruudi. Oh neiukesed, oh kullakesed, kas môtlete rätikutäie kooke ülma minuta nahka panna?

Anu. Kas sul juba hais ninas, et mul kooke on?

Ruudi. Kuidas oleksin ma muidu teed leidnud sinu lossi? Siin tundub weel muudki lohna (Waatab ringi). Siin peab kuskil ka üks täis pudel olema.

Anu. Tule siis siia! (Annab talle kooki). Sân oma peene nina eest. Liina, sulle ka maitseda.

Liina. Ole terwe!

Anu (Ruudile). Kas on sul nuga kaasas, millega pudelit awada?

Ruudi. Wôi siis ilma noata! (Tômbab taskust noa ja teeb Anu antud pudeli lahti).

Anu. Kuhu mul see klaas on jäänud? (Otsib).

Ruudi (hammustab seni kooki ja sööb. Astub akna juurde ja lükkab selle lahti). Karlo, Karlo! Ära tule siia! Anul pole kooki ega midagi muud!

Anu. Tasa, tasa! äratad weel lapse üles. (Liina kiigutab hälli. Karla astub sisse).

Karla. Noh?

Anu (walab weini klaasi). Säh, Ruudi...Karla, wota kooki!

Karla. Tanke, tanke! (Wôtab).

Ruudi (klaasi tôstes). Noh siis: kaswagu poiss suureks ja tugewaks kui tamm ja ôppigu niisama peeneks rätsepaks kui minu meister!

Anu. Uijah, missugune soow! Rätsepaks! Ei ei, seda küll mitte!

Ruudi. Aga miks? Kas minust ei saa kord uhke mees! Waata, kui tore ma juba praegugi olen, kui ma rinna ette ajan! Ja rätsepa amet on kõige kindlam elukutse terwes maailmas. Söömatuid ja joomatuid oled sa tee äärres ometi näinud? Aga ütle, kas on sulle moni halasti inimene wastu tulnud, kelle eest sa oleksid pidanud metsa jookshma?

Anu. Ukskôik. Aga rätsepa juurde ma teda küll ei pane.

Karla (kes waheajal klaasi wôtnud). No saagu temast kord kindral ja wotku ta kümme Türgi linna ära!

Anu. Seda küll ennem! (Walab ja ulatab klaasi Liinale). Oieti oleksid sina pidanud

kôige pealt saama.

Liina. Pole wiga. (Katsub weidi). Sinu terwiseks! (Punder tuleb).

Pund. Ruudi! Tuutar otsib triikrauda taga.

Ruudi. Ahaa!

Liina. Mina pean ka minema.

Karla. Ja mina juba ammugi. (Ara).

Ruudi. Meie jôime praegu sinu troonipärija terwiseks, Punder!

Pund. Wäga armas. (Liina ja Ruudi ära).

Anu. Ta pidawat kindraliks saama ja kümme Türgi linna ära wôitma.

Pund. Kes teab, ehk saab poisist kord tôesti suur mees. Terane on ta oma wanaduse kohta küllalt.

Anu. Nonoh, alles paari nädalane...

Pund. Ara ütle midagi! Rôôm on waadata...

Anu. Siis waata weel ja ole ettewaatlik, et sa liig palju ei näeks. Ma läheks natukeseks wälja ja panen mähkmed kokku.

Pund. Mine, mine.

Anu (minnes läwelt). Joo...seal on...

Pund. Hea küll...(Anu ära. Punder walab weini klaasi ja joob onnelikult naeratades. Walab teise. Paneb äkki pudeli ära ja astub hälli juurde. Waatleb last, naeratab ja istub woodi serwale. Kiigutab

last,poolwaljult ja wigaselt lauldes). Äiu,äiu,lapsukene; äiu,äiu,lapsukene;äiu, äiu,äiu ää...(Aleks tuleb). Tule appi jah! Waata kui raske on naisemehe elu, Pannakse saagima - ja muudkui kuula sõna.. Niisugune järg tuleb sulle ka tulewal aastal.

Aleks. Ma nägin,et Liina siia tuli.

Pund. Perenaine oli ka praegu siin. Mõlemad Tooniga kiigutasid poisutki. Kas ei taha sina ka teda waadata? Peigmehel on õnnelik silm.

Aleks. Ei tea,kas kõigil. (Waatab hälli).Su isaõõm on wist suur küll?

Pund. Oh,armas Aleks...(Wõtab nagu kogemata Aleksi käe ja pigistab seda). Armas Aleks...Seda saad sa ise warsti tunda. Armastatud naisukene...niisugune poeg... eh,tule,joome klaas weini! (Joob pooliku klaasi tühjaks). Selle walasin enesele alles praegu. (Täidab uuesti). Nii...Ja tükikese kooki pead sa ka sööma...(Wõtab koogi ja pöörab end Aleksi poole).

Aleks (on waheajal woodi serwale kössi wajunud,käed woodi päetsile pannud ja lasknud pea kätele wajuda).

Pund. Noh,mis wiga?

Aleks. Ei midagi...mitte midagi...mul on wiimastel päewadel pea nii...uimane...ma.. weini...ei...joome teinekord,wennas.

Pund. Ah tühja,wõi sid ikka klaasikese...

Aleks. Mõni teine kord...(Läheb minema,kätega meelekohti hoides).

Pund. (waatab talle järele, astub siis lahtise akna juurde ja hüüab). Anu!

Anu. Jah. (Tuleb sisse). Kas väikene...?

Pund. Ei. Aga joome koos selle klaasi weini ära, mis Aleks ära põlgas.

Anu. Ara põlgas?

Pund. Jah. Jäi korraga nii...tõsiseks...temal on nüüd ainult oma pulmad peas. (Anu tahab istuda). Ei, tule siia minu juurde... Nii. Ja nüüd joo. (Pane klaasi ta huultele). Ja nüüd mina. (Joob). Ja siis weel kord sina ja weel kord mina. Nii...(Paneb klaasi ära). Utle, naisukene, kas oled sa juba järele mõtelnud, mis meie oma poisijõnglile nimeks paneme?

Anu. Mis muud kui sinu nime - Peeter.

Pund. Peeter? Tõtt ütelda...mulle see nimi just...Kuid olgu pealegi. Aga hästi kaswatada katsume teda küll. Ja laseme teda koolis käia...koolis...kas woi gümnaasiumini!

Anu. Tohoh! Kust meie raha saame?

Pund. Teenime. Kaks noort inimest, nagu meie. Saame suurt palka. Ma teen tööd nagu hobune...Mul on jõudu küllalt!...Ja elame kokkuhoidlikult. Nagu kaks mutti. Aga pojakese laseme...sa kood talle peened särgid, peened ja walged kui toome õied ja mina punun talle nisuõlgedest ilusa wäikese kübara...ja kui ta siis konnib...siis on ta niisama ilus ja puhas ning wõisakas nagu wäike Tooni. Ja ta silmad särawad ja kõik räägiwad, et küll on neil Pundritel tore poeg. Ah, ja siis...ja siis...

Anu. Mine ikka,mine - sa räägid otsekui - ära tee nalja!

Pund. Ah,olgu pealegi! Keegi ju ei kuule mind!...Oh,naisuke,ma tahaksin iga hea inimese kätt pigistada ja ütelda: Kas tead ka,kui õnnelik ma olen?" (Väljas hakatakse laulma). Kuid seda ei tohi,nad ütleksid,et ma olen lolliks läinud. Aga nii kahekesi olles...sinu juures...wõib ju ometi...sina oled ju niisama...sina oled ju niisama kõigest südamest...õnnelik...eks ole? (Pigistab tema kätt).

Anu (niiskeil silmil). Mis sa küsid...mis sa weel küsid!

Pund. Oh,Anu...sina...Kui ilus on elu! Kui ilus on elu! (Najatab pea ta õlale.Antoonia,Ruudi,Karla ja weel üks sulane laulawad wäljas).

Oh neiukesed,oh kullakesed,
Kust saite roosid punased,
Kus punute pärjakest?
Seal haljal haual,kus ristikiwi,
Seal õisi pärjaks punume,
Seal wiimaks nad närtsiwad...

========

Pikkamisi eesriie.

III. WAATUS.

5. pilt: jaaniôhtu.

Sillamatsi aed sireli ja jasmiini pôôsastega. Uhel pool ait, teisel kambri läwi wäikse rôduga.

Eewa (istub, punub pärga ja laulab).
Jaan käib igal aastal korra, kaske, kaske!
Oma lapsi waatamaies, kaske!
Kas nad sôonud, kas nad joonud, kaske, kaske!
Kas nad Jaani mälestanud, kaske!

Karla (pistab pea maja nurga tagant wälja ja pillub Eewat lilledega). Kaske! (Kaob).

Eewa. Kes seal on? Waata mul asjameest! Ma nägin küll.

Karla (wälja tulles). Ma seda tahtsingi, et sa pidid nägema. Oled juba nii wara loomad koju lasknud?

Eewa. Kas on see wara! Waata, kui madalal juba päike on! Jaaniôhtu kohta pole see sugugi wara.

Karla. Kas olid sul ka kôik lehmad ehitud?

Eewa. Eks sa näinud, kui ma koju ajasin.

Karla. Ma olin sel silmapilgul keldris. Kuidas said sa tôrksa Kirjatiga toime? Kas oli temal ka pärg sarwis?

Eewa. Muiduguigi oli!

Karla. Mis kunstiga sa...?

Eewa. Ernst aitas mind. Tema oli oma karjaga piiri ääres.

Karla. Tead,Eewa,see Ernst...tema...

Eewa. Noh? Mis? Mis on Ernstil wiga?

Karla. Hoidku see jôngel oma nahk!

Eewa. Mispärast?

Karla. Ah,niisama!...Küllap näed,mis tast saab.

Eewa. Ei tea,mis sinust enesestki saab!

Karla. Rikas peremees.

Eewa. Ah,môni peremees! Arwad wist,et kui wend niisuguse naise saab,siis sulle samasugune onn naeratab! Wôta näpust.

Karla. Ma teenin ise waha. Korjan ajajooksul marga marga juurde nagu...nagu...nii nagu sina praegu ühe lille teise juurde paned. Kellele see pärg saab?

Eewa. Ei kellegile.

Karla. Annan poole omast sôirast sellele, kes täna ôhtul niisuguse pärja mulle pähe paneb.

Eewa. Söö ise! Kuhu mina niipalju sôira peaksin panema! Isa ja ema annawad mulle omast osast ka.

Karla. Noh,siis ostan kompwekki...(On tema juurde istunud ja nihutab end weel lähemalel. Mooda järele,kas ei ole minu pea jaoks liig suur.

Eewa (paneb pärja talle pähe, kuid ei lase käte wahelt lahti). Nojah, näed nüüd ise, et suur on. See saab Aleksile. (Pindak tuleb ôllewaadi aluspukiga).

Pindak. Mis teie siin toimetate? Wôi mul kaelustama!

Karla (püsti tôustes). Mina...mul oli siin tegemist...perenaine saatis...

Pind. Mine oma tegemisega kaugemale...Küll ma teid tean...Kas sa ei liigugi weel! (Karla ära). Wôi mul jälle selle tattninaga?...Mis?

Eewa (haawatud). Hakkad juba jälle! Midagi ei olnud, mitte midagi. Ei kaelustanud, ega midagi...Praegu alles tuli. Tuli alles praegu

Pind. Ah sa ajad mulle weel wastu! Oota sa täinahk! Ma sulle näitan...(Tahab tal korwast kinni wôtta).

Eewa (putkab pôôsa taha).

Pind. Soo, wôi paned plehku ka weel! Siia tule!

Eewa. Ei tule. ~~aga.~~

Pind. Kui su kinni püüan, siis hoia! Oma nahk!

Eewa. Sina mône püüdja!

Pind. No oota, sunnik! (Jookseb tütrele järele).

Eewa (kiljatab ja pôgeneb. Pindak saab ta poosa taga kätte). Isa, isa! (Karjudes). I - sa - ah! (Kuudi tuleb peretoast).

Ruudi. Mis lärm siin on? Pindak, Pindak!

Pind. (Eewat kõrwa pidi ettepoole wedades). Jah, Pindak, Pindak! Küll ma näitan teile kõigile! (Ruudile). Et teie selle plika rahule jätate!

Ruudi. ~~Oige weel mõistatud~~! Kes siis teda on puutunud? Sina ise aga ei tohiks küll ~~mitte~~ niisugune mõrtsukas olla. Kisud tütarlapsel kas wõi kõrwa ~~küljest~~ ära. Millega ta siis pärast kuuleb? peast.

Pind. Ah sina mängid mul siin ~~ahukaati~~ advokaat! (Ahwardawa liigutusega). Kui tõmbab sulle ~~enesele~~ ka... ise

Ruudi. Tohoh, tohoh, peletis! (Nihkub kaugemale. Pindaku naine tuleb kambrist, mille ukse Karla awab).

Pind.n. Mis sa siin märatsed?

Pind. Pole sinu asi.

Pind.n. Oled wist tütarlast jälle sugenud?.. Eewa, tütrekene?

Eewa (nuuksudes). Tema...walusasti...näpistas...(Ära. Ruudi talle järele).

Pind. Wõi wajub aga järele! (Tahab ka minna, kuid naine haarab tal käewarrest kinni).

Pind.n. Tahad tütarlapse päris elusalt elawalt ära süüa wõi?

Pind. Ja sina? Miks lased sa teda nii ülekäte minna?

Pind.n. Kuidas mina teda lasen?

Pind. Kas ma ei näe? Poistega juba suured armulood ees! ~~Wuih, häbi!~~

Pind.n. Issand halasta, mis sa mõgad?

Pind. (hambaid kiristades). Wôi sa weel hädaldad! (Annab talle rusikaga müksu külge). ~~Eh sina!~~ Küll me nille näitan.

Pind.n. (wihaselt). Ara mässa! Wiimaks hakkad weel läämagi. Waata, kui saad wastu!

Pind. Wôi nii! Oota sa warganägu!

Pind.n. Arwad, et ma wastu ei môista anda! (Tostab käe üles).

Pind. (haarab käest kinni ja raputab naist). Ah sina! Küll ma sind opetan.

Pind.n. Ash~~j~~ata katse! (Müksab meest rusikaga).

Pind. Ah nõnda! (Peastab ruttu püksirihma lahti, haarab naise käest uuesti kinni ja walab rihmaga üle selja). Ara warasta, ära warasta, pagan! Ara roni juudile pauha! Ara warasta, ära warasta - ära tassi kôiki wiimaseid kaltse juudile!

Pind.n. Ai, ai, ai - ai, ai, ai - ai, ai! (Kisub end mehe käest lahti ja põgeneb maja nurga taha).

Pind. Ma sulle näitan!...(Seob jälle rihma wõole). Kas rätikuid pole weel küllalt! Tahad wist kauplust awada. (Karla piilub ukse wahelt). Saatanad niisugused...kõik kokku...tappa neile tarwis...(Kaob urisedes maja taha. Karla tuleb kambrist).

Karla (waatab ringi ja wiipab siis aida

poole. Ruudi tuleb). Müristas kui kôu ja äike!

Ruudi. Jah,wälgud aina sähwatasid. Peaaegu oleksin mina ka saanud. Näe,isegi pärja puruks tallanud,nagu karu. (Wôtab selle ja riputab puki külge).

Karla. Minu jôhwide eest oli wanamoor keretäie muidugi ära teeninud. Aga kuhu siis Eewa jäi?

Ruudi. Sealt ta tuleb. Rebitud kôrwaga!(Eewa tuleb).

Karla. Kas tôsi? Näita!

Eewa. Mine metsa! Tuleb wiimaks jälle...ja annab weel.

Ruudi. Mina pean wahti. (Seisatab maja nurga juurde).

Eewa. Mis sa tühja wahid!

Karla. Kumb kôrw on?...Ahaa! Oh sa môrtsukas! Kas walutab weel?

Eewa. Pôleb nagu tules!

Karla. Ma puhun peale. Wôi pean peale lugema? Kas tead,Eewa,ma oskan sônadega arstida. Koidu poole,loode poole...(wôtab kôrwast kinni) kolm päewa terwe,kolm haige...

Eewa. Jäta rahule! Muidu kaeban isale.(Lilledega ja pärjaga ära).

Ruudi (ette tulles). Kuule,ta ei olegi sinu wastu kuigi libe.

Karla. Noh, pôrnitseb niisama. Ega see halb pole. Niisugused ohakased plikad meeldiwad mulle. Aga kuidas jääb nüüd rakettidega?

Ruudi. Tuleb wist sellesama ühega leppida, mis enneaegu ôhku lendas. Joskel enam püssirohtu ei ole.

Karla. Ah, tema petab. Kardab, et môni teada saab, et esimese laengu tema käest saime. Ei wôi ju kindel olla, et siis ahju eest maksta ei tule. Praegu ei tea keegi, kelle süü pärast plahwatus tekkis.

Ruudi. Ja nii peaseme meie terwe nahaga läbi. Oleks ometi juududidki minema läinud.

Karla. Tohter käskis ju wanameest môni päew puhata.

Ruudi. Noh, seda ütles ta niisama. Kui teda juba siia toodi, siis pidi ta ometi midagi ütlema. ~~Wiga midagi pole~~, noh, siis puhaku wähekese. (Aabram tuleb).

Aabr. (küürus, kepile toetades). Och, och! Och, och!

Ruudi. Mis sa hoigad, Aabram! Kas oled juba unustanud, mis tohter ütles?

Aabr. Mis see lolle ka teadma! Raha teme oskama wetap, muud medegit.

Karla. ~~Siis pole su terwis hea ühti?~~

Aabr. Ach, jetap minu rahul. Och, och! (Pindaku naine tuleb).

Pind.n. (tigedalt). Ma pean sinuga ühe tüsedama sona konelema, Aabram.

Aabr. See sena, mis minu pidama kenelep sinuge, ei olep ka mitte kehnemp.

Ruudi. Mitu tunnistajat on siis ~~kumbkile~~ kummagil tarwis?

Aabr. Ei ühtegit.

Karla. Noh, siis tehke isekeskis omad sehwtid. (Wõtab Ruudi käe alt kinni ja kaob temaga maja taha).

Aabr. (kaeblikult). Och Eewe-tedi, Eewe-tedi!

Pind.n. (õkitades). Och, och! Arwad, et toss wälja läheb wõi? Pole wiga midagi!

Aabr. (murtult). Eewe-tedi, misperest sinu keskip minu ahju peele ronima! Utlep eigus: Joske andama sulle see retik, et sinu laskma minu ehku?

Pind.n. Wõtku sind tühi, kui sa niisugust lori ajad! Kas ma siis rätiku eest...!

Aabr. Ja schnaiderin ei olep sinu ka mitte epetama? Kas teme ei ütlema, et wettagu kurat see wana Aabram?

Pind.n. Wuih, missugust rumalust sa räägid! Seda ei maksa kuulatagi. Aga mis oled sina teinud?. Mispärast oled sa Peebu-emale sest rätikust konelenud?

Aabr. Minu kenelep temel, kui hee minu olep sinu wastu ja kui paha olep sinu...

Pind.n. Sa oled ogaraks läinud oma pahadusega! (Peebu-ema tuleb).

Aabr. Noh, Peebu-eme?

Peebu-ema. Mänglil ei ole Joske püssirohtu müünud.

Aabr. Ei olep? (Wangutab meeleheitlikult pead).

Pind.n. Sa käisid Mänglil, Peebu-ema? Kas wiisid rätiku üle sinna ka juba teateid?

Peebu-ema. Missuguse rätiku üle?

Pind.n. Noh, ära salga midagi! Ja sul oli tarwis seda asja Pindakule ka kohe nina peale kirjutada? (Tooma-tädi tuleb peretoast weewanniga ja läheb pikkamisi üle näitelawa aida taha).

Peebu-ema. Ma pole Pindakule sônakestki lausunud! Ainult Tooma-tädile nimetasin moodaminnes...

Pind.n. Waletad!

Peebu-ema. Siis küsi temalt ~~eneselt~~ dalt!

Pind.n. Tooma-tädi, Tooma-tädi!

Tooma-tädi (kes juba aida taha kadunud). Noh, mis on? (Tuleb tagasi).

Pind.n. Miks sa minu wanamehele selle rätiku loo ~~oled~~ ära rääkinud, Tooma-tädi? Mis on sul sellega asja?

Tooma-t. Mina? Wôi siis mina? Ma niisama... wähekese...

Pind.n. Palju ei olnudki jutustada! Häbene ometi wooras kohas ~~oma~~ keelt peksta!

Tooma-t. Heldene aeg! Ma soowisin ometi head, sest Pindak on ju minu ~~ristipoeg~~ sugulane...

Arwasin,et hoidku ta wähekese...oma au... ja sina kargad mulle kohe näkku!

Pind.n. Kanna parem enese au eest hoolt,ära hoolitse teiste eest,~~see oleks mõistlikum.~~

Tooma-t. Näe nüüd,Peebu-ema,mis inimene jaanipõhtul peab kuulma! Parem ei oleks sa mulle sest asjast rääkinudki!

Peebu-ema. Kas ma käskisin,et sa edasi pead jutustama?

Pind.n. Wôi sa ei teadnud,missugune lobasuu ta on! Olete mul küll nagu kaks head postitaskut kokku juhtunud!

Peebu-ema. On aga lôuad! Sellepärast inimesed konelewad,et wanamees teda pekswat. Kulub ära kah,niisugusele kulub ära kah.

Pind.n. Niisugusele? Missugune ma siis olen? Mis olen ma sul nina eest ära näpanud? Minust ei tea keegi sarnaseid asju kônelda,nagu sinust juba siis räägiti,kui ma weel karjas käisin.

Tooma-t. Uijah,ära kisu ometi wanu asju lagedale!

Pind.n. Ah? Miks need wanad asjad korraga sulle enam ei meeldi,Tooma-tädi? Siis ostis wana Antsam magusat napsu,siis oli Lina-Jüril soe küljease! Oo,kas ma sind ei tunne,süüta wesineitsi!

Peebu-ema. Wiska talle wannist wett peale, Tooma-tädi!

Pind.n.(ökitades). Wiska wannist wett jah! Rätiku pärast teeb lärmi,aga kui terwe kangarull ära kaob - -

Peebu-ema (nagu ussist nôelatud). Mis kangarull? Seda seletad sa weel kohtus! Oota aga! Kas ei ole siin [redacted] luuawart ligidal, et hambad tal kurku lüüa! (Waatab otsides ringi).

Pind.n.(kähisedes). Hakka aga pihta, hakka aga pihta! Tuuseldan môlemad läbi, et hilbud lendawad.

Tooma-t. Peebu-ema, Peebu-ema!

Peebu-ema (ühes Tooma-tädiga). Wala talle kaela!

Pind.n.(jookseb Tooma-tädi juurde ja katsub wanni käest ära kiskuda). Kui teil wee järele nii suur igatsus on...

Tooma-t. Tohoo hull! Peebu-ema, appi, appi! Peebu-ema!

Peebu-ema (jookseb appi). Pagan, kas sul aru peas! Appi, Aabram, tomba talle kepiga selga! Aabram!

Pind.n.(eelmistega ühtaegu). Ma teile môlemale...see on asjata...kastan märjaks kui hauduwad kanad...(Kôik kolm rüselewad).

Aabr.(kes kartlikult kôrwal seisnud, ruttab rodule, awab ukse ja wiipab). Meister, meister! (Tuutar tuleb wälja, Aabram ulatab talle oma kepi). Meister - lahutama, lahutama!

Tuut.(käskiwalt). Mis see tähendab?! Jätke järele! Wakka! (Naised lähewad lahku. Tooma-tädi wanniga ruttu ära aida taha).

Peebu-ema. See Pindaku eit on päris meeletu..

Pind.n.(rusikaid näidates). Räbalateks kisun ma selle,kes minu kallal oma keelt nilpsab! (Ara).

Peebu-ema. On aga wanamoor! Niisugune nurjatu! (Ara kambri).

Tuut. Kes talle siin...?

Aabr. See Pindak eite,see Pindak eite! See olep küll üks saatan undruk sees! (Peaaegu nuttes). Armas meister,nüüd minu teap, kuidas olep ahju lugu. Teme minu tahap ehku laskma.

Tuut. Kes? Pindaku eit?

Aabr. Jaa. Waatap: Joskel olema pulfer. Minu küsema perest see leerum,kus teme olema.. Mengelel olema ere müünus. Siis minu saatis Peebu-ema Mengelel,aber seal ei olep keegi pulfer ostanu. Kus teme jeema?Joske see pulfer panema ahju sisse ja ütlema,et Pindak eite minu pettama üles ahju peel ja andanu temel üks retik. Oh,mu poega Joske!

Tuut. Tühi lori,Aabram. See on ekslik arwamine.

Aabr. Kas ei olema nisukes asi olnu? Weel suuremp nurjatus olema olnu.

Tuut. Ara lase üldse midagi sellesarnast sündida,mis mõnele nurjatusele wõiks põhjuseks olla. Miks sa seda preilit talle keelad?

Aabr. Minu tahap pojale keik hea. Uksainus poiga - minu pidap hoidama,kus teme olema pime,kus teme ei saama aru.

Tuut. Talle meeldib see preili, selles seisab terwe see arusaamine. Südant ei saa tihti ~~inene~~ kõisõusega juhtida, seda wähem teise inimese nõuandmisega. Jäta parem oma tarkus kõrwale ja anna järele.

Aabr. Ah, minu weip ka andama jerel...minu olep otses...las teme wettama, kede tahtma...Minu ei lausup midegit, kui minu aga saap teada, kus teme olep pandanu see pulfer...

Saara (tuleb ja ligineb kartlikult Aabramile klaasi teega). Siin olema teie Thee, herr Wulfson. Ennist teme oli weel palawa. Kas teie nüüd ei jooma ere? (Paneb klaasi lauale).

Aabr. Danke, danke! (Saara ära. Aabram tõukab klaasi kõrwale).

Tuut. Ei taha wõi?

Aabr. Kas minu teap, mis seal olema sees! Waarikul, kus olema see hull Tiine, kord tahtma minut ere kihwtetama...Ach, minul olema kirju elu, Tuutar. Minu ei seidap enemp talu peel ümber. See olep wiimenes kerd.

Tuut. Nonoh, pole tarwis niipalju karta. Küllap läheb kõik hästi. Joo nüüd oma tee ära.

Aabr. Jooma teie ennem.

Tuut. Nojah! (Naerab). Minugi pärast. (Joob).

Aabr. Mul olep nii...minu lehep enne ja lugep ome ehtupalwe. (Ara).

Tuut. (raputab naeratades pead. Ruudi tuleb

kambrist,uus west käes).

Ruudi. Nööbiaukude jaoks tuli siidist puudu.

Tuut. Masina laekas,üsna taga. (Ruudi tahab minna). Ruudi!...Sa lubasid jaanipäewaks rakettid teha. Kas saab?

Ruudi. Ei,ei saa.

Tuut. Miks mitte?

Ruudi. Mul...mul-e...Ei ole püssirohtu.

Tuut. Ei ole? Joskel ju oli...kuhu see jäi?

Ruudi. See? Kas Joskel tõesti pidi olema? Seda ma...õieti ütelda...ei tea.

Tuut. Aga kui sa praegu waletad?

Ruudi. Siis...peaksin ma...ütlema...

Tuut. Et tal oli küll.

Ruudi (waikib).

Tuut.(näitab,et Ruudi lähemale astuks). Sa ehk ütled nüüd,kuidas lugu ahjuga õieti oli. Kuid kõnele nagu mees ja mitte nagu rätsep.

Ruudi. Ah ahjuga wõi?...(Otsustawalt). Noh, sellega oli lugu järgmiselt: meie saime Joske käest püssirohu,aga see oli niiske. Ja siis tahtsime meie Karlaga teda ahjus ära kuiwatada. See on kõik. Mis juut ja Peebu-ema seal nuuskisid,seda ma ei tea.

Tuut. Hea küll.

Ruudi (läheb. Pöörab ümber). Aga meister,

ega ma ometi ei pea kahju tasa ômblema? (Pindak tuleb ôllewaadiga ja seadib alusele).

Tuut. (heidab käega). Mine pealegi tööle! (Ruudi ära. Tuutar istub. Antoonia tuleb ümber maja nurga, suurt jaanisoira anuma kaanel kandes, mille ta aita wiib. Hakkab hämaraks minema. Pindakule). Piduliste jaoks?

Pind. Jah.

Tuut. Kas neid palju tuleb?

Pind. Kulli ja Raudjala inimesed on lubanud tulla. (Antoonia tuleb aidast).

Ant. Olu juba alusel. See on hea, Pindak.

Pind. Eks aeg ole käes. (Ara).

Ant. Ei tea, ehk oleks pidanud suurema wôtma? Täna ei tohi külalistel millestki puudu olla. Oh Tuutar, kui sa teaksid, missuguse rôômuga ma homset päewa ootan! Ma tunnen enesel nii kerge olewat - ma arwan, et ma äragi ei wäsi.

Tuut. (laseb pea longu, toetab käe najale ja ohkab).

Ant. (tema juurde astudes). Eh, ma ei wôi seda näha. (Tostab ta pea üles). Ikka: raskelt ohkas metsas mända... Armas Tuutar, ole ometi wähegi lôbusam! Mida pean ma sulle tooma? Missugust weini armastad sa kôige rohkem?

Tuut. Lase olla. Ma ei taha praegu midagi...

Ant. (istub tema wastu, sirutab käed pikalt

lauale ja mängib nendega). Aga mis siis? Mis sul wiga?...Armas Tuutar,nüüd ei wôi ju enam midagi parata! Ma pean küll tunnistama,et mul sinust wäga kahju on...sa oled hea inimene...wäga hea...ja waremalt olid sa mulle armas ka...kuid nüüd...need aastad...ja siis...ja siis...ära pane pahaks...meeldib mulle Aleks wähekese rohkem kui sina. (Wôtab ta käe). Sa ei pane ju pahaks? Ei?

Tuut. Kuidas wôiksin ma seda pahaks...Aga rõõmsam ei saa ma olla,kui ma näen,et sa meelega hukatusele wastu lähed. Pane ometi Aleksit tähele...

Ant. Nüüd hakkad sa jälle Aleksist!

Tuut. See'p see lugu on! Kui ta ise oma suuga on tunnistanud,et ta sugugi ônnelik ei ole?

Ant.(ruttu). On ta seda ütelnud?

Tuut. ~~Ma olen nii~~ Kuulsin seda poole kôrwaga ~~kuulnud~~.

Ant. Seega mitte tema ene~~se~~ käest! Tuutar, Tuutar,miks räägid sa tühja juttu ~~edasi~~!

Tuut. Armas Antoonia,ma tahaksin su silmi awada.

Ant.(pool naljakalt,pool tôsiselt). Mine ikka! Sa oled lihtsalt armukade,muud midagi. Ja pealegi on nüüd kôik juba liig hilja!

Tuut.(tõuseb üles,haawatult). Noh,siis pole teiga midagi.

Ant.(wôtab ta käe,jälle meelitawalt).Nonoh, ära sellepärast weel mine...ära mine...

sa pole ju armukade. Sa oled minu endine hea Tuutar. (Liina tuleb lillewannikutega. Tuutar ära kambri).

Liina (ehib waati).

Ant. Kas wôime warsti ôhtust süüa?

Liina. Ainult toad on weel ehtida, siis wôime kohe süüa.

Ant. Kas uus kleit saab homseks walmis?

Liina. Saab küll.

Ant. Kui kaunistuseks weel siidi tarwis on, siis lase minu omast wôtta. Kui ~~sünnib~~, lase kôik ära tarwitada, mis üle on jäänud.

Liina. Tänan wäga.

Ant. (astub Liina juurde ja suudleb teda).

Liina (waatab imestades Antoonia otsa).

Ant. Sa oled mulle alati sônakuulelik ja usin olnud...Mul on täna nii lôbus...ma nagu tahaksin teid kôiki kaelustada. Oota...(läheb kambri).

Aleks (tuleb tagant ja paneb suure kruusi klaasiga lauale).

Eewa (tuleb wassakult, pärg peas, wannikud käewarrel ja läheb Antooniale järele).

Punder (süle täis haljaid kaski, tuleb wassakult ja läheb pere poolele).

Aleks (erutatult). Liina, ma tahaksin pärast sinuga kokku saada. Ma pean sinuga rää-

kima.

Liina. Mine ära! Perengine tuleb kohe tagasi.

Aleks. Mis sest! Tulgu!

Liina. Ma ei taha, et ta meid kahekesi koos näeks.

Aleks. Naeruwäärt. Nähku!

Liina. Ei! (Ruttu ~~ära kambri~~. Antoonia tuleb, käes walge siidi sall).

Ant. Kuhu Liina jäi?

Aleks. Lippas praegu minema.

Ant. Miks ta...Noh, pole wiga. Kas tead, Aleks? Anna see sall temale jaanipäewa mälestuseks. Tead isegi, et ta selle ausasti ära on teeninud. Anna nagu uue peremehe poolt.

Aleks. Parem sina ise...

Ant. Minu poolt olgu kaidi ômblemine ja siid...olgu sinu poolt ka midagi.
Aleks (wôtab salli). Täna ôhtu?

Ant. Jah. (Eewa ilmub, pärjad käewarrel, mis ta poiki üle näitelawa aita wiib). Wannikud ka, Eewakene!

Eewa. Need wiisin ma juba ~~ennist~~ varem sinna. (Ara aita).

Aleks (tahab ka minna).

Ant. Oota...mul on sulle weel midagi...midagi üsna imelikku...ütle...(Waatab tal-

le otsa,astub sammu ligemale,ruttu ja kindlalt). Ütle,kas on see tõsi: sa ei olewat mitte õnnelik?

Aleks. Mina?! (Wäike waheaeg). Mis jutt see.. ~~wuih!~~ Kes sulle seda on rääkinud?

Ant. Pole õigus?

Aleks. Ei.

Ant. Ma arwasin ka...Näed,missugused jutud tõusewad,kui inimene wäliselt wähematki ei näita,mis ta süda tunneb. Sa oled wagusa loomuga inimene. Niisugusena meeldid sa mulle küll,aga ma ei taha,et teised meie üle wale~~sti~~ otsustaksid. Sellepärast püüa wähegi lõbusam olla...kas jah,armas Aleks? (Wõtab ta käe).

Aleks. Ma ei tea tõesti...kuid ma katsun...

Ant. Tule wähekese minu tuppa...mul on seal.. (Wiib ta ära. Kaugusest on laulu kuulda).

Ammu tuli Jaanikene,
Nüüd ta wiimaks siia jõudnud.

Karla ja Ruudi (tulewad kambrist ja westawad isekeskes,kuna kaugel lauldakse).

Karla (lõikab nõaga ~~soira~~ just ja sööb). Tore ~~soir!~~ just.

Ruudi. On küll. Hästi tihe. Maitseb mulle ka suurepäraselt. (Sööb). Tead mis?

Karla. Noh?

Ruudi. Mis oleks,kui meie täna natukese noka täis wõtaksime - nii mõnuga kohe?...

Karla. Mul poleks midagi selle wastu.

Ruudi. Poeme siis kuhugi waiksemasse kohta ja pühitseme jaaniõhtut nagu kord ja kohus.

Karla. Aga õlut?

Ruudi. Wõtame sellesama suure kruusi. Kui jaanilised pärale on jõudnud ja pidu käima saab, siis lasen ma kruusi täis ja kaon ära.

Karla. Tore! Sest saab tore õhtu! (Eewa tuleb aidast).

Eewa. Kas saate juba õhtust sööma! Kuulake, kuidas mujal juba lauldakse! (Kambri ära)

Ruudi. Kes täna õhtusöögist hoolib! Kui aga ~~soir~~ ja õlu saad~~awal on~~!

Karla. Mina arwan sedasama...Lähme nüüd otsime enesele ka mõned jaanirohud! (Mõlemad ära aida taha. Kaugel lauldakse).

Jaaniõhtul neiukene
Leiab kulda peiukese!

Aleks (tuleb perenaise toast, wajub laua juurde pingile. Tõuseb jälle, käib ringi. Hakkab naerma ja kükitab wiimaks rodu trepile, paneb käed polwede ümber). Kaske, kaske! (Naerab).

(Eewa jookseb nurga tagant wälja, waatab, et Aleks istub trepil, annab tagapool seisjatele märku. Ilmuwad: Tuutar, Liina, Peebu-ema, Pindak ja ta naine, Punder, Anu, koik pärgadega, jaanirohud käes. Ruudi ja Karla pollu poolt).

Jaanilised (laulawad).

Ammu tuli Jaanikene,
Nüüd ta wiimaks siia jõudnud!

(Laulu ajal on Aleks püsti tõusnud, närib

huuli. Antoonia tuleb kaks pudelit käes. Tooni järgneb kahe klaasiga).

Jaanilised.
Tere õhtust, Jaani-ema,
Ootasid sa oma lapsi?

Antoonia. Ootasin teid pikkisilmi,
Lasin õlle valmis teha,
Sõira sitkeks surudagi,
Oma kambrikese kaunilt
Ehtisin ma roosiõitel!

(Antoonia on pudelid trepile pannud ja Aleksi korvale astunud. Ta wotab lauljatelt pärgu wastu. Neile molemile Aleksiga pannakse pärjad pähe. Anu ehib Toonit walgetest õitest pärjaga. Eewa paneb oma pärja salaja Karla pähe, kes Ruudile märku annab, et ta lootused petnud pole. Pärgu wahetades laulawad jaanilised edasi).

Rohud kõik on jaanirohud,
Kui nad täna aasalt toodud.
Kõik on ühed jaanilapsed,
Kui nad õhtut pühitsewad.

Ant. Tänan, tänan, tänan!

Aleks (samuti). Tänan, tänan!

Ant. Kuhu meie kõik selle hulga paneme!
(Asetab käewarrele wõetud pärjad trepile. Aleks teeb niisama). Nonda... Ja nüüd, Aleks, anname külalistele wähekese keelekastet... Tooni, ulata nüüd klaasid siia. (Tooni annab kumbkile klaasi, mõlemad käiwad weini pakkudes ringi. Maja tagant kostab laul).

Jaanilised.
Koigil läwed haljas ehtes,
Sillamatsil ehtimata.

Eewa (on tahapoole jooksnud). Kulli omad tulewad!

Jaanilised (waljumalt).
Iga oige Jaani-ema
Awab ootes oma akna,
Aga laiska lameb woodis
Pohukotil pôônutades.

Kulli sulane (teistega tulles). Tere ôhtust, Sillamatsi perenaine!

Ant. Tere ôhtust, tere ôhtust! (Tulejad terwitawad majarahwast). See on kena, et ~~olete oma~~ sõna pidanud.

Kulli sulane. Tarwis ikka pidada. Tahtsime uuele peremehele ka õnne soowida. Aga jaanirohuga on lugu tähar. Kulli aasal on alles wähe õisi. (Üks tüdruk ulatab Antooniale pärja. Teised panewad omad lilled trepile).

Ant. Tuhat tänu! (Aida tagant kuuldub uut laulu).
Jaanilised.
Jaan lööb waskse wasaraga
Koputades wärawalle!

Karla. Need on Raudjala omad. Ma tunnen Jassi hääle ära.

Jaanilised.
Tulgu Jaani-ema wälja
Lapsi wastu wõttemaie!
(Tulewad ja terwitawad nagu eelmised).

Raudjala sulane. Tere, Jaaniema, tere Jaaniisa! (Annab Aleksile kätt).

Ant. Tere, tere!

Aleks. Tere tulemast! (Mõlemale antakse pärg).

Kulli sulane. Näete, Kulli rahwas on usinam olnud. Meie oleme ette jõudnud ja wõtame kõik suuremad ~~sõiratükid~~ ära!

Raudjala sulane. Au kellele au tuleb anda. Meie neiud wõibisid jaanirohu korjamisega.

Raudjala tüdruk (naerdes). Waata mul asjameest! Ise ei wiitsinud oma selga kiiremalt küürutada.

Ant. Jaanirohtu korjates on lastel kõhud tühjaks läinud. Tarwis sellepärast keha kinnitada. Ma palun aita, suurdekambri ja siia meie poole (oma uksele näidates), kuhu keegi soowib. ~~Pund, sa kanna hoolt, et aidas millestki puudu ei tuleks -~~

~~Pund. Hea küll, perenaine.~~

Ant. Liina kostitab külalisi suures kambris ja meie Aleksiga oma pool. Palun, kuhu keegi soowib!

(Pere ja külalised walguwad kolmele poole laiali. Kui näitelawa tühi, kuuldub kaugelt hõiskeheali ja püssipauke, mille sekka lõõtsapill ja laul kostab, kõik waewalt kuuldawalt. Wähe aja pärast tuleb peretõest Kuudi, piilub ringi, haarab suure kruusi ja kaob aida taha. Liina tuleb ja ligineb lauale. Karla aidast).

Liina. Kuhu õllekruus on jäänud?

Karla. Missugune õllekruus?

Liina. See suur siit.

Karla. Ei ole aimu. (Waatab ringi). Mina ei tea, kuhu see kruus wõib jäänud olla. Kaske! (Kuudi wilistab aida taga). Imelik, kes peaks seal wilistama? (Kuttu aida ta-

ha. Liina tahab aita minna. Aleks tuleb, pudel ja klaas käes).

Aleks. Liina, sind ma otsingi.

Liina. Miks?...Mis sa...

Aleks. Tule, joome!

Liina. Ma ei taha.

Aleks. Kas sa arvad, et mina tahan! Kuid mind kästi rõõmus olla ja anti pudel pihku. Peenikene ~~ei~~ ein. Jookseb kui tuli soontes. Joo ja ole ka rõõmus!

Liina. Ma ei taha tõesti.

Aleks. Täna on jaaniõhtu. Ära põlga ometi uut peremeest! (Valab ja joob klaasi tühjaks). Ja nüüd on sinu kord! (Ulatab täis klaasi ta suu juurde).

Liina (joob). Küllalt nüüd.

Aleks. Tühjaks! Põhi välja! (Liina joob). Nõnda. Ja nüüd jällegi mina.

Liina. Aleks, ära joo nii palju!

Aleks. Miks mitte? Mul on luba käes. See ei maksa midagi ja ma pean rõõmus olema. (Joob).

Liina. Armas Aleks - -

Aleks. Armas Aleks? Armas? Kas olen ma sulle armas? Ütle veel kord! Ütle - siis ei joo ma enam. (Paneb ruttu pudeli ja klaasi lauale. Liina tahab peretuppa minna. Aleks võtab ta kätt pidi kinni). Ära põgene kuhugi! Kuhu sa tõttad?

Liina. Ma...ah,lase lahti,Aleks! Lase!

Aleks. Liinakene,kuula ometi! Mul on sulle jaanihtu kingitus anda. Säh,see sall! See tuleb perenaise käest minu kätte ja minult sinule. Säh,wota! (Tombab salli pouest wälja,ulatab Liina poole,wiskab siis maha ja toukab jalaga eemale. Läilusega). Päh!...Mina!...Kuula,Liina,mis ma ennist tegin! Ma...(Naerab järsku). Ma olen julge mees...Ta küsis järsku,et kas ma mitte onnetu ei ole ja mina wastasin ei!...Ei!...(Naerdes). Mis sa selle kohta ütled,Liinakene?

Liina. Mis pidid sa muud wastamagi?

Aleks. Mis muud?...Tott! Sa oled hea,aga sa ei meeldi mulle! Nii oleksin ma pidanud wastama. Aga mina - ma nagu tardusin sel silmapilgul ~~ära~~. Ta waatas mulle otsa ja mul hakkas ~~tuline~~ häbi,et ma teda nii kaua olen petnud ja...ja nüüd on koik otsas!

Liina. Sa ei woinud midagi muud teha.

Aleks. Ara oigusta seda,mis woimata on oigustada! Miks räägid sa nonda! Kas sa minu lollusе üle pahane ei olegi? Liina,kas nägid sa onne saunas? Anu ja Punderi onne? Liinakene,kas ei ole sul meie onnest siis sugugi kahju? Kas sa mind enam ei armastagi? (Paneb käed ta ümber ja surub ta oma rinda wastu).

Liina. Aleks,Aleks!

Aleks. Ja peaksin ma kas woi surema! Ma armastan sind...armastan...(Suudleb teda).

Liina. Aleks!

Aleks. Utlemata!...

Liina. Aleks,mis sa teed!

Aleks. Mis ma teen! Kas sul minu jaoks paremaid sonu ei olegi?

Liina. Lase lahti!

Aleks. Jäädawalt,Liinakene! Eluajaks!

Liina. Oh Jumal...ütlemata...ütlemata... (Kaelustab ja suudleb teda).
(Perenaise kambris kära: "Uue peremehe terwiseks! Kaske! Elagu perenaine,elagu uus peremees!").

Liina. Kuula! Lase mind minna! (Katsub wabaneda).

Aleks. Olgu - mis see mulle korda läheb!

Liina. Tuleb wiimaks keegi...mine sisse!

Aleks. Mulle on nüüd ükspuhas kôik.

Liina. Mis sa räägid? Ara...Mine ometi sisse! Ma palun sind! Ma palun! (Hakkab nutma).

Aleks (waatab silmapilgu tema otsa,laseb lahti,karedalt). Miks sa nutad? Miks sa nutad? Jäta järele! Ma ei wôi seda näha! Liinakene!...Mis peaksin ma sinu arwates tegema? Kas pean ma pogenema? Wôi wette hüppama? Tule kaasa!...Tule kaasa,ma lähen kuhu sa igänes tahad! (Aidas lärm. Keegi hakkab laulma:"Lilledega paati soudsin,kaske,kaske"...)

Liina. Sealt tullakse! (Ara peretuppa).

Aleks. Liinakene! (Paar sammu talle järele. Aidast tuleb üks poiss. Aleks jääb laua juurde seisma).

Poiss (laulab). Lilledega paati sôudsin, kaske...Aa, seal ta on! (Ka teisi külalisi tuleb aidast). Eh, tulge siia, laulame uuele peremehele. Tômmake kaasa! (Hakkab laulma. Pere ja külalised laulawad kaasa ja tulewad lauldes wälja. Keegi tostab maha wisatud salli üles, näitab teistele. Sall käib käest kätte ja kaob wiimaks ära).

Kôik (laulawad).

Lilledega paati sôudsin
Wastu oma armsamale:
Et saaks tulla kullakene
Lille kombel ôite ehtes.
Tegin ohjad hôbelôngast,
Kullast kauni saanikese,
Et saaks môrsja mulle sôita
Päiksesäral sätendades!

(Antoonia seisab Aleksi kôrwal ja on oma käe armsalt tema ümber pannud).

E s r i i e.

VI.pilt: Pulmad tulewad!

Tuba nagu esimeses pildis. Ahju ase tühi. Ruum wannikute ja pärgadega ehitud.

Aleks (istub laua äärres,lôug käele toetatud. Touseb püsti ja konnib ringi. Wiimaks heidab ta käega ja astub parempoolse ukse poole,awab selle ja keerab siis jälle tagasi).

Karla (on wassakult tulnud ja näinud,kui Aleks ukse awas). Ei ole ~~sees~~? Koos

Aleks (järsult). Keda nii?

Karla. Noh,Antooniat.

Aleks. Ei,ei ole.

Karla. Kahju...Ma tahtsin paluda...kas ei saaks midagi haput...wôi soolast...mul on paha...ei tea,mis see ôieti on...

Aleks. Oled eila wist tublisti joonud. Kuhu sa ôhtul kadusid?

Karla. Mina wôi...olin Ruudiga wähekese... meie käisime temaga wähe kaugemal jalutamas.

Aleks. Kahekesi?

Karla. Oli üks kolmas ka weel. Kuid miks oled sa niisugune pahur? Sul on ka eilne ôhtu nähtawasti kaunis raske olnud?

Aleks (tigedalt). Mine kassi saba alla!

Karla. Tohoh,tohoh! Wiimast päewa oleme weel poismehed ja sina oled nii môru nagu mäda-

rôigas. Kas pole sul pôrmugi kahju?(Wôtab käe alt kinni).

Aleks. Ah,mine metsa! (Wabastab enese keskelt ära).

Karla (waatab talle järele,kehitab ôlgu ja kobab sormedega meelekohti).Ah,äh...(Ruudi tuleb keskelt).

Ruudi. Noh,mis Aleks ütles? Sôimas läbi?

Karla. Kuula weel! Enesel on käsi öösel halwasti käinud...Au,au,aa...pea läheb lôhki!

Ruudi. Ma ütlesin,et ära joo segi! Miks sa ei kuulanud!

Karla. Sina ise ka kallasid ôllele wiimaks napsi järele.

Ruudi. Jah,mina olen niisuguste asjadega ~~ka~~ harjunud.

Karla. Kuid oled siiski imelikult rahutu. Mis sa nii lendad? Täna jooksed juba kolmandat korda. Ja ikka suure kiiruga?

Ruudi. Mina...ma otsin perenaist...midagi haput...(Lippab ruttu kööki).

Karla. Kuhu juba jälle?

Ruudi. Mul...(nägu wältu tômmates ruttu ära. Antocnia tuleb).

Karla. Ruudi,Ruudi,ta on siin!

Ant. Mis ta minust tahab?

Karla. Ta...meie eila wähekese...ja nüüd on

wähekese...Tahaksime midagi...

Ant. Ahaa,wôi nii! Saan aru,saan aru! Mine too keldrist üks toos kilu. Pulmaks jääb weel küllalt järele.

Karla. Tänan. (Tahab minna).

Ant. Utle,Karla,kas on sul pulmadest ka hea meel?

Karla. Miks mitte! Koguni wäga hea meel!

Ant. See on kena,see on kena! (Silitab ta pead). Kui weel midagi waja läheb,siis küsi aga.

Karla. Küllap näeb...(Ara).

Ant.(käsa sirutades). Aah,aah! Homme,homme! (Aabram ilmub).

Aabr. Pernain,mul olep suur koorma südeme peel.

Ant. Südame peel? Sa tahtsid ütelda: wankril.

Aabr. Ach ei,erge tegema nali!

Ant. Miks ei peaks nalja tegema sarnase pentsiku mõtte üle. Sa tahad mulle jälle jutustada,et Joskel kawatsus olnud sind...

Aabr. Ach ei,see mete ehku laskemisest on Tuutar eemal peletama. Aga mis pidap minu nüüd ütlema Joskel?

Ant. Ei midagi. Ta ei taha sind nii kui nii kuulda. Ta on sinu lolluse pärast üpris pahane.

Aabr. See olep see hede. Minu ei teap,mis pi-

dap tehja!

Ant. Mina tean küll,mis oleks tarwig teha. Kas lubad mind enese asemel toimetada?

Aabr. Heameeleg - kui aga poiga olema minu wastu jälle endis wiisil.

Ant. Kuidas on saksakeeli: wôta?

Aabr. Nimm.

Ant. Nimm...nimm...(Astub wassaku ukse juurde). Karla!

Pindaku naise heal. Ei ole siin.

AAt. Siis tule sina ise.

Pind.n.(tuleb. Antoonia sosistab talle midagi korwa). Jah,kohe! (Ära).

Ant. Aga sina ei tohi wastu rääkida,Aabram!

Aabr. Minu ei reegip,minu ei reegip. (Joske tuleb).

Joske. Mis olep?

Ant. Näe,Aabram tahab sinuga kônelda.

Joske (ägedalt). Las teme jetap minu rahul. Minu laskema teme jelle ehkus.

Ant. Nüüd ei usu ta seda juttu enam.

Joske. Kui ei usup,ei usup! (Tahab minna. Saara tuleb).

Ant. Joske,oota! (Wôtab Saara käest kinni ja wiib ta Joske juurde). Nimm!

Joske. Mis?

Ant. Nimm!

Joske. Mis see tehendama?

Ant. See tähendab: haara kinni!

Joske. Minu ei saap aru niisugus nali.

Aabr. Is kain Spass nit. Nimm ihr zu! Sollt ihr läbben gesund!

Joske. Tatte!

Saara. Main Vater! (Mõlemad suudlewad tal kätt, üks paremat, teine wassakut).

Aabram, Joske, Saara (laulawad).
Minu (teme) süde weel ei wesi,
Peksup tundel tasakesi,
Pandame (pandage) nüüd kedes kesi,
Olep ennelik!
Meedas mure, meedas waiwa,
Tulep meile reemupeiwa,
Testma süde armutaiwa -
Olep ennelik!

Aabr. See olema hea, perenais!

Aleks (on laulu ajal sisse tulnud, astub Antoonia juurde, tasa). Ma tahaksin sinuga nelja silma all konelda.

Aabr. Meie kohe lehtema. Kummt, Kinder, kummt! (Keskelt ära).

Joske. Sara!

Saara. Josef!

Joske. Main!

Saara. Dain! (Kaelustawad ja suudlewad).

Joske. Ere panema pahaks,perenais,aga ilma ei saama lebi!

Ant. Ma tean,tean. Minupärast weel üks kord!

Saara. Olep terwe aitamis eest. (Mõlemad keskelt ära).

Ant.(rõõmsalt). Noh,mis on?

Aleks. Ma - mul - mul...(haarab pea käte wahele ja istub. Wäike waheaeg).

Ant.(kohkudes). Issand halasta - mis sinuga on? Konele!

Aleks (ikka weel nägu käte wahel hoides).Oh, mul on häbi konelda ja waikida ei tohi ma ka enam!

Ant.(paha aimates). Oh Jumal! (Langeb tooli-le).

Aleks. Oh Jumal - seda ütlen mina ka. Aga parem juba nüüd oh Jumal,kui pärastpoole. Siis oleks liig hilja...Ma tahtsin sulle ütelda,et sest asjast midagi wälja ei tu-le.

Ant.(sosinal). Missugusest asjast?

Aleks. Sa tead isegi - meie...pülmadest...

Ant. Siis ikka õige...?

Aleks. Õige küll...ikka ja ikka olen ma et-te wõtnud seda sulle ütelda,aga alati on niisama jäänud,et ehk wõin südant rahule sundida. Aga ei saa,ei saa.

Ant.(üsna segaselt). Tõesti,ma ei wõi kuidagi...ei wõi kuidagi...oh Jumal,mis pean ma nüüd tegema?

Aleks. Minuga on lugu niisama,et ma midagi ei oska ütelda.

Ant. Miks sa ometi waremalt ei ütelnud!Miks sa waremalt ei ütelnud!

Aleks. Ma ju seletasin,et ma ikka ja ikka tahtsin...aga sa olid nii lahke ja hea ja mina ise olin ju kõige algaja...Alles eilagi,kui sa minult küsisid...oh,ma kisuksin end tükkideks!

Ant.(wangutab meeleheitel pead).

Aleks. Jah,nüüd tead sa kõik,tee nüüd minuga,mis tahad. Oleksin ma niisugune inimene,nagu mõned teised,siis wõtaksin ma su naiseks ja lipitseksin sellest hoolimata teise ümber...

Ant. Teise?...Liina ümber?

Aleks (tasa). Jah...Aga ma ei taha sind petta. Parem siis mingu juba kõik hukka.

Ant.(jahedalt). Wõi siis Liina pärast...wõi tema pärast!...Kas tead,Aleks,ma pidasin sind siiski wähe targemaks.

Aleks. Näed nüüd isegi,missugune inimene ma olen. Pole sugugi niisugune,nagu sa arwad. Ma ei kõlba sinule. Mul on halb iseloom.

Ant.(rohkem nagu iseenesele). Ah siis Liina.. Liina...Ja sa oled kõik hästi läbi kaalunud?

Aleks. Kõik...Terwe minewase öö waewlesin ma

~~lähi~~...seda piina ei soowi ma oma halwemale waenlaselegi, ~~mitte.~~

Ant. Olgu siis - mis ei lähe, ei lähe. Eks meil tule siis lahkuda. See on ju weel wôimalik.

Aleks. Kuidas pean ma...Ei tea, kuidas sind tänada! (Tahab Antoonia kätt wôtta).

Ant. (tôrjudes). Oh ei, ei!

Aleks. Palun - -

Ant. Mine ära, mine!...Mine!

Aleks (ära).

Ant. (seisab kui kiwistunud ja laseb end siis rinnuli lauale. Nutab ja nuuksub tükk aega).

Tuutar (tuleb, jääb ukse juurde seisma. Kui Antoonia rahulisemaks jääb, ligineb ta sellele pikkamisi ja jääb ta ette seisma).

Ant. (teda märgates ja pisaraid meelatest kaunis pahaselt). Mis teie tahate?

Tuut. (mahedalt). Aleks palus mind...

Ant. Mida pii?

Tuut. Et ma teid rahustaksin, waigistaksin...

Ant. Rahustaksid! Kui mul häbi pärast silmad peast wälja tulewad! Môtle ometi, ta wôtab Liina!

Tuut. Ega sa teda sellepärast ometi ei wihka?

Ant. Mina? Teda? Ma...ma ei taha...ma ei taha

neid kumb~~kit~~ agi enam näha!

Tuut. Sul on ôigus teha mis sa tahad. Kuid ma paluksin sind küll: ära liialt rutta. Môtle hästi järele, kas on Aleks üksi süüdi?

Ant. Olen mina ennast talle pakkunud? Olen siis mina ennast talle pakkunud?

Tuut. Aga sa hoidsid teda ikka weel kinni, kui ta juba ammu tahtis sinust lahti saada.

Ant. Wôi mina seda selgesti teadsin!

Tuut. Pidid ometi aimama. Aga su süda tegi sind täitsa pimedaks.

Ant. Ja nüüd on mul kôigi inimeste ees silmad häbi täis! Igaüks näitab minu peale sôrmega.

Tuut. Igaüks?

Ant. Kôik, kôik ~~ka~~ sina isegi!

Tuut. Ka mina? Miks sa seda arwad? Sa tead nüüd, et Aleks sind ei armasta, - kas oled sa sellepärast halwemaks saanud?

Ant. Paremaks ka mitte!

Tuut. Kes teab - mône jaoks wast siiski... wähemalt kallimaks.

Ant. (waatab üksisilmi Tuutari otsa). Kas tead, Tuutar, ega sa ometi nüüd enam ei tahaks -

Tuut. Mida nii?

Ant. Kas tahaksid sa mind ka praegu weel...?

Tuut. Ma ei ole sind kunagi pôlganud.

Ant. Nii et sa mind ka praegu weel wôtaksid?

Tuut. Kui oleks wôimalik - miks mitte! Ma tunnen sind. Ja tunnen sinu südant. Sa oled alles seesama,nagu sa ennegi olid.

Ant. Noh siis: - (Waheaeg. Mitte ilma häbelikkuseta). Säh mu käsi! Praegusel silmapilgul on mul raske ütelda: ma armastan sind,aga - -

Tuut. Ma ei nôua mingisuguseid tôotusi! Ma tean,missugune sa oled ja tean ka,mis sa mulle wôid olla! (Surub tema kätt ja waatab talle silmi). Ma wiibin nagu unenäos...

Ant. Ja mina...ma ei tea nüüd enam,kas peaksin ma nutma wôi naerma...

Tuut. Naerma,muidugi naerma. Kui sa ise oma eksimise üle naerad,siis ei jää teistel enam midagi naerda.

Ant. Tôsi küll. (Môtleb). Need olid môistlikud sonad,Tuutar. (Wassakust uksest hôigates). Karla!

Karla. Jah. (Tuleb sisse).

Ant. Mine,Karla,kutsu terwe majarahwas siia kokku!

Karla. Seal on mônod eilsed jaanilised tulnud. Kas need ka kutsuda?

Ant. Kôik,kôik!

Karla. Kohe! (Ära).

Ant. Jutustan neile siis naerdes oma...oma eksituse ära...Kuid ühte soowiksin küll: pärast pulmi peaksid Liina ja Aleks Sillamatsilt lahkuma.

Tuut. Selle üle mõtleme weel järele.

Ant. Seal pole midagi järele mõtelda.

Tuut. Kuidas soowid. (Karla tuleb tagasi).

Karla. Kohe tulewad. (Argselt). Perenaine, meie ei pidawat enam sugulaseks saama. Kas on tõsi?

Ant. Tõsi küll.

Karla. Wäga kahju...

Ant. Noh, heaks sõbraks wõime sellepärast ikkagi jääda. ~~Kui suureks kaswad~~, tuled meile tööperemeheks. Tuutar pole ju põllutööga harjunud.

Karla. Ah Tuutar wõi?!
(Mitmest uksest ilmuwad kõik tegelased peale Tooma-tädi. Mõned õhtused jaanilised).

Ant. Soo, nüüd on kõik koos. Ma lasin teid kutsuda, sest mul on teile uudiseid jutustada. Meil Aleksiga pulmi ei tule.

Pind. naine ja Peebu-ema. Ei tule? (Uldine imestus ja sosin).

Ant. Jah, waadake...mul...mina...mul...

Tuut. (huumoriga). Lühidalt öeldud on siin wäike eksitus juhtunud. ~~Nimelt on~~ Aleks

eksikombel perenaist oma mõrsjaks ~~pidanud~~ ja perenaine ~~omakorda~~ on ~~eksinud~~ arwamises, nagu meeldib ~~talle~~ Aleks. Homme tahtsid nad pulmi pidada. Aga õiguse pärast ja kõigi seadusepunktide järele ~~peab~~ Aleks Liinaga abiellu ~~astuma~~ ja perenaine minuga...Jajah...~~Niisugune lõpp selle loole nüüd tulebki~~. Mis homseks muretsetud ja halwaks wõib minna, selle pistame nüüd ~~kinni~~ kihlusi juures. Muu jääb pulmadeks.

Ruudi. Nii tulewad Sillamatsil siiski pulmad! Ja weel minu meistril! Selle peale peab küll hurraa hüüdma.

Pund. Kaks pruutpaari! Onnerikkad õmbluspäewad!

Aabr. Palup - kolme pruutpaara. Minu Joske saama ka madam.

Pund. Siis on õmbluspäewad wäga õnnerikkad olnud!

Tuut. Jah, üli õnnerikkad.

Kõik (laulawad).

Õmbluse päewad,
Kirikirjud päewad
Sillamatsil lõpnud -
Pulmad tulewad!
Helisewad kellad,
Hirnuwad täkud,
Keerutawad tantsu
Poisid, tüdrukud.
Kolm pikka päewa,
Kolm öödki peame
Sillamatsil pulmi,
Hurraa, hurraa, hurraa!

E e s r i i e.

Wanemuise näitelawa TARTUS.

Kellberg
V. Neumann
Nopatsou
Ceralides
Ebrun
Sciage
Sunnerer
Pürkner
Fanny
Soalo
J. Kort
A. Kort
Fr. Neumann

K. Valk.

21. Tootsi pulm
22. Sillamatsi
23. Tootsi
24. Metsalise vada, Romeo j.
25. Rätsepad Sillamätsel
26. Romeo
27. Tootsi p. Sillamätsel
28. Dulskoff moral.

Tootsi pulm
Öipsev meri

Tootsi pulm

Ajujää

Tootsipulm

Mehekülgelm

Tootsi
Prossi oofer.

Kolmas vaatus